

RADNIČNÍ ZPRAVODAJ

město Pardubice

číslo 1 | leden 2019

- 2** O čem se mluví... o dopravě v Pardubicích s náměstkem primátora Pardubic Petrem Kvašem
- 3** Pardubice mají schválený rozpočet na rok 2019
- 3** Žákům se letos otevře šestý ročník Montessori výuky
- 4** S průzkumem dopravního chování pomohly stovky domácností
- 10–13** ITI – tři písmenka skrývají čtyři miliardy
- 18–19** Co nám přinesl rok 2018

Pardubice

O čem se mluví...

... o dopravě v Pardubicích s náměstkem primátora Pardubic Petrem Kvašem

Pardubice mají po podzimních volbách novou koalici a nového prvního náměstka primátora. Stal se jím dlouholetý ředitel zdejší městské policie a projektový manažer řady dopravních projektů v Pardubicích Petr Kvaš. V jeho gesci je jemu dobře známá doprava a také urbanismus, architektura a informační technologie. Úvodník lednového vydání zpravodaje bude patřit právě dopravě.

Do funkce náměstka jste přešel po mnoha letech působení u pardubické městské policie. Jaký byl nástup na novou pozici?

Nástup na radnici se uskutečnil ze dne na den, ale vzhledem k mým gescím, které mi jsou velmi blízké, šlo o přechod poměrně plynulý a navazující na mou dosavadní více než dvacetiletou práci na městské policii. Poslední roky jsem budoval v Pardubicích nový kamerový systém. Kvalitní kamerový systém je o komplexní znalosti města, o moderních informačních technologiích a také o dopravě ve městě. Analytické schopnosti kamer byly v nedávné minulosti využity i v další z mých gescí, což je urbanismus – záběry z kamer sloužily při přípravě projektu Palackého – víc než spojka, když analytické nástroje počítaly počty vozidel a lidí v této oblasti. V rámci své nové působnosti se podrobněji seznamuji s dalšími rozpracovanými projekty.

Kromě práce na městské policii jsem byl projektovým manažerem projektu Inteligentní řízení dopravy a projektovým manažerem pro SmartParking – budoucí systém a technologie

parkování ve městě. I v tomto se má předchozí a současná práce zcela prolíná.

Na jaké úrovni zmiňovaný kamerový systém je a k čemu všemu z hlediska dopravy může sloužit?

V rámci České republiky a vlastně celé Evropy co do technologií je pardubický systém na velmi vysoké úrovni – spolupracuje s námi řada firem, jimiž vyvíjené analytické, softwarové a hardwarové technologie jsou s našimi kamerami kompatibilní a mohou je u nás vyzkoušet. Pardubice jsou například jediným městem v zemi, kde se realizoval společný pilotní projekt s ministerstvem vnitra testující možnost využití městských kamer při pátrání po hledaných vozidlech. V praxi to znamená, že 14 našich kamer načítá značku každého projíždějícího vozidla, ta je zkontrolována v registru vozidel v pátrání, jestli auto je, nebo není kradené. Výsledky se v téže době dostanou na policii. Kamery slouží potřebám městské policie, služeb města i dopravního podniku a záběry z nich budou brzy k dispozici rovněž ostatním složkám integrovaného záchranného systému.

Hovořil jste o Inteligentním dopravním systému (IDS). V jaké fázi projekt je?

Začátkem bych rád připomněl, že v současné době není pardubická doprava nikterak koordinována ve vazbě na dopravní zátěže na území celého města. Na každé křižovatce ve městě se interval střídá podle příslušného lokálního nastavení. Laicky se dá říci, že křižovatky spolu

nekomunikují. To se zásadně změní propojením všech semaforů do centrální ústředny. Součástí dodávky IDS je i výpočet a návrh liniové optimalizace – tedy „zelené vlny.“ Dopravní ústředna bude dlouhodobě sbírat veškerá dopravní data z provozu ve městě. Analýza těchto dat by mohla pomoci navrhnout nejlepší řešení pro zamezení vzniku řidiči tolik neoblíbených „špuntů“. Cílem je návrh signalizačních plánů tak, aby byla optimálně využita kapacita jednotlivých dopravních uzlů. Překvapením pro mnohé může být, že k plynulé dopravě nemusí vždy vést snaha o dosažení maximální kapacity křižovatky nebo komunikace (prodloužení intervalu v jedné křižovatce může vytvořit problém v další křižovatce). Součástí projektu IDS je též vazba na preferenci veřejné dopravy ve městě. Výhody hromadné dopravy jsou jasné, musíme ji proto podpořit i v inteligentním dopravním systému, který bude výhledově sledovat autobus nebo trolejbus blížící se ke křižovatce, v případě zpoždění přizpůsobí průjezd pro ně tak, aby na trase MHD nevznikala další zpoždění.

Město na IDS žádá prostředky z evropských zdrojů. Věříme, že budeme v žádosti úspěšní a peníze z operačního programu ITI nám při financování pomohou. Projekt je kompletně zpracován, máme za sebou velmi náročné výběrové řízení a podpis smlouvy s dodavatelem. Realizace by měla začít koncem léta a skončit v roce 2020.

Počítá město s další podporou cyklistů? Z průzkumu víme, že mnoho cyklistů jezdí do práce denně za každého ročního období.

K těmto cyklistům se hlásím i já a zcela jednoznačně považuji cyklo dopravu v našem městě za neefektivnější. Máme tu desítky skvělých cyklostezek, ale také mnoho nesmyslných a nenavazujících uzlů. Rád bych se zaměřil na plynulost jízdy a zajistil, aby cyklista, pokud to není nezbytné v rámci pravidel silničního provozu, nebyl nucen nesmyslně slézat z kola a zase na něj nasedat. V koaliční dohodě mám bod Bezbariérová cyklistika přímo zakomponován a budu na něj dávat velký důraz.

Problémem ve městě je také parkování.

Tento problém vnímám velmi intenzivně. Projekt SmartParking je rozdělen do několika částí. Jednak je to snaha o nasazení špičkové

techniky, která parkování udělá snazší – sledování obsazenosti parkovacích míst, navigace na volná místa, mobilní aplikace pro platbu, zrušení papírových karet atd. Součástí projektu je i kompletní výměna parkovacích automatů za typ umožňující platbu bankovní kartou. Následně nám tyto technologie umožní analyzovat celý systém placeného stání. Jak a kým jsou jednotlivá parkovací místa využívána, zda rezidenti, nebo návštěvníky města, na jak dlouho, s jakou kázní a finanční efektivitou. Tato data hodláme použít pro optimalizaci systému placeného stání v centru města.

Prvním krokem, který je podle mého názoru nezbytné učinit, je navýšení ceny návštěvníckého parkování. Nebude to populární krok, ovšem je třeba si uvědomit, že na rozdíl od pravidelného zvyšování jízdného ve vozidlech MHD se návštěvnícké parkování nezvyšovalo. Současná výše parkování od pěti do dvacet korun za půl hodiny v centru města naprosto neodpovídá poptávce po parkovacích místech. Snížení poptávky po parkování v centru města spolu s efektivním parkovacím systémem může pozitivně ovlivnit i dynamickou dopravu.

To vše zapadá do právě zpracovaného plánu udržitelné mobility SAMP, který je také zásadní pro čerpání evropských dotací.

Je samozřejmě zásadní, ale Pardubice jej nezpracovaly jen proto, aby sahly na peníze a nechaly ho ležet v šuplíku. Z výstupů Průzkumu dopravního chování víme, kdo, kdy a v jaké situaci volí ten který způsob dopravy. Tým zpracovatelů díky tomu bude schopen navrhnout Pardubicím takové řešení, které dopravě ve městě odlehčí. Mluvíme o dopravě v centru, kde tranzitní doprava není pro Pardubice až tak zásadní – samozřejmě mimo nákladní dopravu v prostoru přednádraží. Přestože výstavba obchvatů je skvělou zprávou, dopravě ve městě se ani po jejich realizaci nikterak zásadně neuleví a ani jeden z obchvatů není, bohužel, záležitostí tohoto volebního období. Zatím tedy máme kvalitně zpracovaná data a návrhy řešení jsou krokem dalším. (pozn. Plán udržitelné mobility představujeme na straně 4 a budeme obyvatele města informovat prostřednictvím zpravodaje a FB města v následujících měsících podrobněji.)

Radniční zpravodaj – periodický tisk územního samosprávného celku Statutárního města Pardubice se sídlem úřadu Magistrát města, Pernštýnské nám. 1, 530 21 Pardubice, IČO 274046, a VLTAVA LABE MEDIA a.s., region východní Čechy, Kladská 17, 500 03 Hradec Králové, IČ 01440578. Evidenční číslo MK ČR E 11512.

Redakce: Nataša Hradní, Iveta Koubková, Alexandra Tušlová. Fotografie: Tomáš Kubelka, titulní strana Petr Horálek, archivy autorů článků. Adresa: Radniční zpravodaj, Magistrát města Pardubice, Pernštýnské náměstí 1, 530 21 Pardubice. Elektronická adresa: alexandra.tuslova@mmp.cz, tel. 466 859 407. Internet: www.pardubice.eu.

V Pardubicích 7. ledna 2019. Výtisk doručila Česká distribuční a.s. Redakce si vyhrazuje právo redigovat jednotlivé příspěvky, resp. vybírat z obdržených materiálů. Otiskovány nebudou anonymní příspěvky ani texty obsahující urážlivé, vulgární, rasistické nebo jinak hanlivé výrazy. Texty v Diskuzním fóru obsahují osobní názory a postoje jejich autorů. Uzávěrka RZ 2/2019: 24. ledna 2019.

Pardubice mají schválený rozpočet na rok 2019

Pardubice vstupují do roku 2019 se schváleným rozpočtem. Město bude hospodařit s částkou zhruba 2,8 miliardy korun. Rozpočet je sestaven jako reálný po příjmové i výdajové stránce. Zahrnuje pokrytí základních provozních

(běžných) výdajů města a kapitálových (investičních) výdajů na základě stanovených priorit. Počítá s dofinancováním u akcí spolufinancovaných z veřejných rozpočtů, zejména z prostředků Evropské unie.

Město Pardubice pro rok 2019 plánuje hospodařit s celkovými příjmy ve výši zhruba 1,95 miliardy korun, z toho dvě třetiny příjmů městského rozpočtu pocházejí z rozpočtového určení daní. „Dále je v rozpočtu zapojeno více než 580 milionů korun z let minulých a současně předpokládáme použití úvěrových zdrojů v částce cca 275 milionů na realizaci již schválených významných projektů, jako jsou MŠ a ZŠ Svítkov, Aquacentum a zahájení prací na letním stadionu. „Saldo, tedy rozdíl mezi běžnými příjmy a běžnými výdaji, je přes 189 milionů korun, což se dá hodnotit jako velmi dobré,“ řekl ekonomický náměstek primátora Jan Mazuch.

Na investiční výdaje budou mít Pardubice, včetně dotací a úvěru, v příštím roce k dispozici zhruba 1,15 miliardy. Tato částka pokryje především investiční akce pokračující z roku 2018

a projekty realizované s podílem dotací. Z nových investičních akcí město pro příští rok například plánuje zahájení přípravných projektových prací v základní škole Erno Košťála, kam se má v roce 2020 stěhovat škola Montessori, či přípravu rekonstrukce nadjezdu u nemocnice.

S podporou z evropských fondů bude město pokračovat druhou etapou v modernizaci základních škol. Opraveny a vybaveny budou odborné učebny matematiky, fyziky, chemie, přírodopisu, dílen a výpočetní techniky v šesti školách. V rámci čerpání finančních prostředků z programu ITI Hradecko-pardubické aglomerace rozpočet počítá i s realizací projektů inteligentního řízení dopravy. Dále předpokládáme dokončení úpravy kruhové křižovatky Průmyslová – Kyjevská a vyčištění Matičního jezera.

Žákům se letos poprvé otevře šestý ročník Montessori výuky

V Základní škole Pardubice-Polabiny I od nového školního roku poprvé otevrou šestý ročník zaměřený na výuku žáků formou Montessori metody. Navýšení kapacity školy, při níž v současné době funguje pouze první stupeň tohoto typu vzdělávání, radní města schválili na svém pondělním jednání.

Pardubice již podaly na stavební úřad dokumentaci pro územní rozhodnutí a stavební povolení na rekonstrukci pavilonu D v ZŠ Erno Košťála na Dubině, kde by v roce 2020 měla vzniknout samostatná základní škola Montessori zahrnující jak první, tak nově i druhý stupeň výuky. Vzhledem k zájmu rodičů o Montessori vzdělávání však město hledalo způsob, jak

šestý ročník otevřít již ve školním roce 2019/2020. „V současné době musí žáci po ukončení pátého ročníku přestoupit buď do běžných tříd, či na gymnázia, nebo školy s rozšířenou výukou jazyků. Rádi bychom do doby, než bude otevřena samostatná ZŠ Montessori, dětem zajistili kontinuitu vzdělávání, proto jsme se rozhodli, že šestý ročník Montessori výuky bude otevřen již pro školní rok 2019/2020 ještě v prostorách ZŠ Pardubice-Polabiny I. Podmínkou bylo navýšení kapacity této školy, které bylo odsouhlaseno radními města a Krajskou hygienickou stanicí Pardubice, nyní podáváme žádost na krajský úřad,“ podotýká náměstek primátora pro školství Jakub Rychtecký.

Všechny stávající Montessori třídy v ZŠ Pardubice-Polabiny I pak budou přesunuty do rekonstruovaného pavilonu D v ZŠ Erno Košťála, kde budou postupně otevírány zbývající třídy druhého stupně. „V prvním roce fungování tak bude v nové škole poprvé otevřen také sedmý ročník, každý následující rok by se postupně otevřely ročníky osmý a devátý. Vzhledem k tomu, že ZŠ Erno Košťála má nově rekonstruovanou kuchyň a jídelnu s dostatečnou kapacitou, je zajištěno i stravování žáků a personálu školy. Z pohledu investičních i budoucích provozních nákladů je to jednoznačně nejefektivnější řešení,“ dodává náměstek Rychtecký s tím, že zastupitelstvo na svém zářijovém jednání spolu se

záměrem zřídit samostatnou ZŠ Montessori zároveň schválilo úkol vyčlenit peníze, aby mohla být zahájena potřebná rekonstrukce v areálu ZŠ Erno Košťála. Odhadované náklady v úrovni zpracovávané studie na rekonstrukci Základní školy Montessori na Dubině přitom dosahují výše přibližně 45,5 milionů korun včetně DPH. Nová škola bude disponovat kapacitou 200 žáků.

Po přesunu Montessori tříd do rekonstruovaného pavilonu D navíc dojde v ZŠ Pardubice-Polabiny I k navýšení celkové kapacity školy, takže v případě potřeby zde bude možné otevřít jednu první třídu navíc a pokrýt tak chybějící kapacitu míst pro žáky, kteří mají tuto školu jako spádovou.

Pardubice jsou zase blíž k získání Červeňáku

Pardubice koncem roku 2018 obdržely od Ministerstva obrany ČR návrh smlouvy na bezúplatný převod podstatné části areálu vojenského cvičiště na levém břehu Chrudimky, tzv. Červeňáku. Město má podle této smlouvy získat více než 19 hektarů pozemků sloužících léta armádě. Samotný převod by mohl být dokončen do poloviny letošního roku. V návrhu smlouvy je zakotven závazek, že město bude areál, jehož účetní hodnota přesahuje 21 milionů korun,

20 let využívat ve veřejném zájmu. Pozemky tak nesmí být komerčně využívány, pronajaty ke komerčním účelům ani prodávány a měly by sloužit veřejnosti jako rekreační městské zóny a pro vzdělávací, sportovní a výchovné aktivity. Pro tyto účely může město, při zachování podmínek nezbytných pro ochranu přírody, v areálu zřizovat pěší, jezdecké a cyklistické stezky, chodníky a podobně, i technickou infrastrukturu pro účely rekreace, například hygienická zařízení,

drobnou architekturu, drobné sakrální stavby, ekologická a informační centra, dětská hřiště, mobiliář a podobně. Návrh smlouvy počítá i s výstavbou jihovýchodního obchvatu. Zavazuje město Pardubice k tomu, že v rámci přípravy výstavby převede pozemky nezbytné pro tuto stavbu bezúplatně na stát jako investora stavby. S největší pravděpodobností se podaří městu získat pozemky bezúplatně ve veřejném zájmu s uvedenými podmínkami. Převod podléhá

schválení ministerstvem financí. Pardubice první žádost o převod dotčených pozemků zaslaly na ministerstvo obrany v červnu roku 2011. Následovaly další žádosti v červenci 2012, říjnu 2012, únoru a červnu 2017. Poslední verze žádosti z roku 2018 byla doplněna o informace týkající se jejich současného využití dle stávajícího územního plánu a též jejich budoucího využití, které bude v souladu s novým územním plánem, jenž město připravuje.

S průzkumem dopravního chování pomohly stovky pardubických domácností

Od září 2017 do května 2018 probíhal v Pardubicích průzkum dopravního chování. Na vybrané zvonky domácností zvonili tazatelé, kteří mimo jiné zjišťovali, odkud, kam a jakým dopravním prostředkem obyvatelé Pardubic a okolí cestovali. Průzkum bude sloužit jako jeden z významných podkladů pro komplexní dopravní plán města, tzv. Plán udržitelné městské mobility.

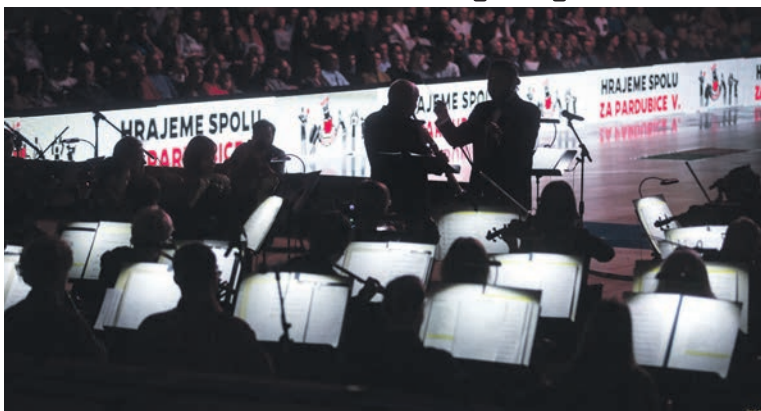
„Na průzkum jsme se pečlivě připravovali, aby se s posbíráními informacemi po jejich analýze dále pracovalo, a hlavně dlouhodobě a komplexně. Bez komunikace s občany města by ale takový průzkum nevznikl, chtěli bychom proto v první řadě poděkovat všem obyvatelům Pardubic a okolí, kteří dopravní průzkum ochotně vyplnili,“ uvedl primátor města Pardubic Martin Charvát.

Sběr informací v domácnostech osobně zajišťovali pracovníci odborné agentury. Dotazník vyplnilo celkem 1 610 domácností. Dotazovány byly 1 004 domácnosti v Pardubicích a 606 domácností z obcí z okolí krajského města. Hranice okolních obcí byla stanovena odbornou metodikou (tzv. Function urban area). „Obdobné dotazování probíhalo již před pěti lety a výsledky jsou opět velmi uspokojivé – dopravní chová-

ní Pardubanů je stále výborné, pouze pro jednu třetinu svých cest využívají automobily," řekl Martin Ptáček z odboru hlavního architekta, který se svými kolegy průzkum tvořil. Vysoký podíl cest vykonávají lidé pěšky (31 %), prostřednictvím MHD (22 %) nebo na kole (14 %). Detailní informace o výstupech z dopravního průzkumu budou ve formě seriálu postupně sdíleny prostřednictvím Radničního zpravodaje a facebookové stránky města. „Získané informace o dopravním chování obyvatel budou sloužit jako jeden z významných podkladů pro vytvoření důležitého plánu dopravy města, přesněji Plánu udržitelné městské mobility. Tento dokument se bude vytvářet po dobu příštích dvou let a do jeho tvorby budou samozřejmě zasahovat odborníci, ale bude také projednáván se širokou veřejností," říká náměstek pro dopravu Petr Kvaš, který se aktivně podílí na přípravě zadání tohoto projektu. Cílem tohoto plánu je vytvoření komplexního balíku opatření, která budou mít pozitivní vliv na dopravu v Pardubicích. Plán dopravy je rovněž posuzován z hlediska životního prostředí a bude také důležitý pro získávání evropských financí.

Kaleidoskop prosincových událostí

Basketbalisté a filharmonici spolu už po páté společně hráli za Pardubice pro 4 253 diváků! Soupeřem basketbalistů byl Nymburk, hosty filharmonie otec a syn Slováčkovi.

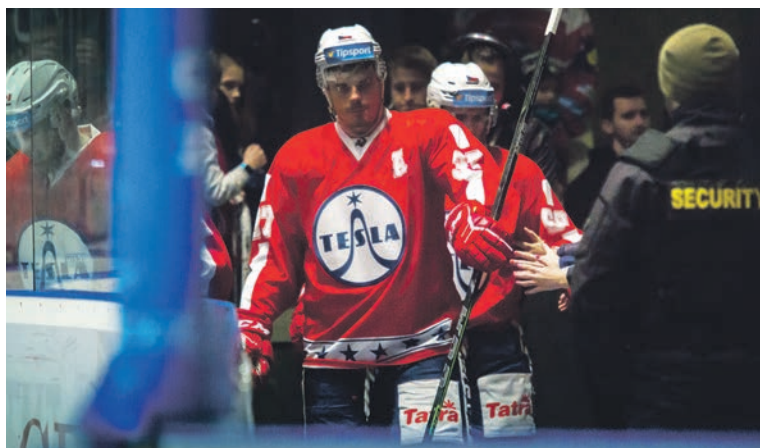
Pernštýnské náměstí patřilo po celý advent vánočním trhům. Pořadatelé lákali na pohádky, koncerty, vláček i spoustu dobrot. Vrcholem bylo štedrovečerní zpívání „Rybovky“.

Závodíště od prosince nabízí zimní radovánky pro milovníky bruslení. Ve všední dny by měly ledovou plochu využívat školy, odpoledne je kluziště vyhrazeno veřejnému a rodinnému bruslení. Zbývající časy budou nabízeny amatérským hokejistům z Pardubic i širokého okolí. Ledovou plochu budou moci bruslaři využívat do konce února 2019.

Předvánoční atmosféra s hudbou, vůně tradičních dobrot, tvůrčí dílny vedené mistry svých oborů, hravé kreativní koutky pro děti – takové byly Vánoce na pardubickém zámku.

Pardubický hokej letos slaví 95 let od svého založení. Hokejisté si na připomínku tohoto výročí zahráli na konci prosince duel s brněnskou Kometou v retrodresích.

Na Nový rok přišlo v Pardubicích na svět šest miminek

V pardubické porodnici na Nový rok přivítali celkem šest novorozenců. Prv-

ním miminkem roku 2019 se v Pardubicích stala holčička Antonie, která přišla na svět 1. ledna v 5:17 hodin. O pouhých pět minut později, v 5:22 hodin, se narodil Filip, jemuž sice prvenství v rámci Pardubic uniklo, z porodnice si však odnese titul první chlapeček Pardubického kraje narozený v roce 2019.

Hodně štěstí a zdraví do života všem šesti novorozencům popřál také primátor Pardubic Martin Charvát. „Přeji první obyvatelce Pardubic narozené v roce 2019 i všem ostatním drobečkům, kteří spatřili světlo světa v pardubické porod-

nici 1. ledna, hodně zdraví a spokojený život – ať už bude v Pardubicích, nebo kdekoli jinde,“ řekl při návštěvě porodnice primátor Martin Charvát, který všem šesti novorozencům, respektive jejich maminkám předal na památku zlatý přívěšek s kozorohem a kytičku. Antonie jako první letošní pardubické miminko navíc obdržela také zlatý řetízek. Po porodu měřila 49 centimetrů a vážila 3 590 gramů. Doma ji spolu s maminkou Hanou netrpělivě očekává nejen tatínek, ale také její dvě sestřičky. Po Filipkovi, který vážil 2 750 gramů a po porodu

měřen nebyl, se narodili Vít (6:56 hodin), Radovan (7:50 hodin), David (18:37 hodin) a Veronika (23:40 hodin).

V Pardubické nemocnici přitom čekali na novoroční miminko nejdéle z celého kraje. Již v 0:14 hodin se ve Svitavách narodila holčička Verunka, jako druhá v kraji se v Ústí nad Orlicí narodila Kristýna (2:32 hodin) a třetím krajským novorozencem letošního roku je Viktorie narozená ve 3:19 hodin v Chrudimi. V rámci České republiky přišel na svět jako první chlapeček Tomášek, který se narodil minutu po půlnoci v nemocnici v Písku.

Týden smíchu se vrací – Východočeské divadlo hostí GRAND Festival smíchu

Východočeské divadlo bude od 21. do 28. ledna hostit již 19. ročník GRAND Festivalu smíchu. Program soutěžní přehlídky, která je svým zaměřením zcela unikátní, neboť se věnuje výhradně komediálnímu žánru, je uveřejněn na internetových stránkách divadla www.vcd.cz nebo na samostatném webu festivalu www.festivalsmichu.cz, který v průběhu pardubického týdne smíchu nabídne i Festivalové novin(ky) či fotografie ze zákulisí. V soutěžní sekci diváky opět čeká sedm nejlepších komedií, které v roce 2018 vznikly v českých divadlech, další vynikající komediální představení

nabídne bohatý doprovodný program, prolog i epilog festivalu.

Mezi nej kvalitnější komediální inscenace, které se utkají o titul Komedie roku 2018, byly vybrány: drsná komedie ze současnosti o manipulaci a svobodě Děkujeme, že zde kouříte ústeckého Činoherního studia, provokativní hra nejen o přiznání sexuální identity Sedmé nebe v podání pražského Divadla pod Palmovou či situační komedie královéhradeckého Klicperova divadla Klášterní ulice aneb To je vražda, hopsala! Dále se do soutěže zapojí klasická francouzská veselohra o lásce Falešné našeptávání uherskohradištského Slovákého divadla, zlínské Upokoženkyň, jež s lehkostí a nenásil-

ným humorem mluví o stáří, osamělosti a bezzubé senilitě, a Molièrův Lakomec z Městského divadla Brno. Pořádající soubor Východočeského divadla do souboje o festivalové ceny vysílá anglickou situační komedii Z postele do postele.

Soutěžní komedie bude tradičně hodnotit odborná a studentská porota, své hlasy samozřejmě opět odevzdají i sami diváci. Hlavní cenou festivalu pak bude titul Komedie roku 2018, dále budou předány Ceny odborné a studentské poroty, Cena diváků a Ceny za nejlepší ženský a mužský herecký výkon a nejlepší režii. Poosmé bude udělena Cena Genia smíchu, která je oceněním za mimořádný přínos v herectví, režii či jiné oblasti divadelnictví komediální-

ho žánru v posledních letech. Cenu Genia smíchu bude doprovázet i zbrusu nová plastika z dílny renomovaného sochaře Petra Nováka.

Výsledky festivalu budou vyhlášeny v rámci závěrečného Galavečera smíchu, který v posunutém přímém přenosu opět odvysílá Česká televize. Večerem diváky provedou Miroslav Hanuš a Jana Ondrušková.

Nad 19. ročníkem GRAND Festivalu smíchu převzali záštitu ministr kultury Antonín Staněk, hejtman Pardubického kraje Martin Netolický, primátor města Pardubice Martin Charvát a prezident Herecké asociace Ondřej Kepka.

Radek Smetana, PR manažer VČD

Příprava Pardubického hudebního jara jede na plné obrátky

41. ročník festivalu zahájí 11. března 2019 v Sukově síni Domu hudby v Pardubicích Slavnostním zahajovacím koncertem PKF – Prague Philharmonia s Radkem Baborákem v roli dirigenta a sólisty současně. Na dalších festivalových koncertech v Pardubicích, Chrudimi, Vysokém Mýtě, Heřmanově Městci, Přelouči a v Sezemicích se představí Komorní filharmonie Pardubice, Hradišťan a Katta, operní soubor Divadla F. X. Šaldy Liberec, Český filharmonický sbor Brno, Melody Makers Ondřeje Havelky, Barocco sempre giovane, Cappella Mariana, Musica Bohemica Praha, Pavel Haas Quartet, Prague Cello Quartet, Lobkowicz trio, pěvci Gabriela Beňačková, Simona Šaturová (Slovensko) a Petr

Nekoranec, skladatel a houslista Henning Kraggerud (Norsko), klavírista Lukáš Vondráček, varhaníci Emmanuel Arakélian (Francie), Kateřina Chroboková a Michaela Káčerková, Marek Eben – umělecký přednes a další umělci.

V neděli 28. dubna uzavře festival v Sukově síni Domu hudby v Pardubicích Slavnostní závěrečný koncert Janáčkovy filharmonie Ostrava pod taktovkou peruánského rodáka Christopa Mathiase Muellera.

Dramaturgie festivalu Pardubické hudební jaro 2019 připomene výročí 100 let hudebního školství v Pardubicích, 50 let činnosti Komorní filharmonie Pardubice, 40. výročí založení Konzervatoře Pardubice a jubilea dvou významných českých hudebních skladatelů – východočeských

rodáků: 90 let od narození Petra Ebena a 60 let od úmrtí Bohuslava Martinů.

Hlavními podporovateli festivalu dále zůstávají Ministerstvo kultury ČR, Pardubický kraj a Statutární město Pardubice. Festival je zapojen do programu „Pardubičtí tahouni“, který spojuje pod jednou značkou 15 nejprestižnějších akcí města na poli kultury a sportu. Novinkou pro rok 2019 je, že festival získal prvně v historii generálního partnera. Stal se jím Český stavební holding enteria, a.s. Dále probíhají jednání o podpoře s dalšími tradičními i novými partnery festivalu.

Více podrobností, včetně programové nabídky festivalu a předprodeje, najdete čtenáři na www.pardubickehu-debnijaro.cz.

Josef Krečmer, ředitel festivalu

Leden s BSG

Nejbližší koncerty abonentní sezony komorního souboru Barocco sempre giovane se budou kvůli rekonstrukcí zámku a radnice konat v Evangelickém kostele v Hronovické ulici. Rozhodně to není krok do neznáma, koncerty se zde konají často, prostor je temperován, bonusem navíc jsou velmi kvalitní varhany. Ty rozoznají 17. ledna laureát mezinárodních varhanních soutěží Pražského jara a Bachovy soutěže v Lipsku, Pavel Svoboda, stálý člen souboru Barocco sempre giovane. 21. února se představí spolu s BSG slovenský basbarytonista Gustáv Beláček a mezzosopranistka Eliška Zajícová.

Josef Krečmer, BSG

Snímky padajících hvězd nad Sečí zaujaly NASA

Uznávaný astronom Petr Horálek, autor fotografie na titulní straně lednového zpravodaje, se před Vánocemi opět vydal nad zamrzlou hladinu Sečské přehrady a zachytil desítky padajících hvězd. Atraktivní snímky opět zaujaly NASA a jeden z nich byl 22. prosince oceněn jako snímek dne – z České republiky se za celou třicetiletou historii výběru jedná teprve o desátý snímek zachycený nad naším územím!

„Meteorický roj Geminidy je mezi fajnšmekry vskutku populární, neboť spolu s lednovými Kvadrantidami patří mezi ty na meteory nejbohatší, v obou případech stoupá frekvence k 90 meteorům za hodinu v noci maxima. Není tedy divu,

že 14. prosince má mnoho nadšenců v kalendáři zakroužkováno s velkou rezervou. Ovšem mít jasnou noc, žádný svit Měsíce – aspoň v druhé půlce noci, kdy meteorů padá nejvíc – a ještě k tomu krajinu ponořenou do pohádkově bílého čerstvého sněhu, tak na to jsem čekal vskutku 12 let od chvíle, kdy jsem si tehle moment poprvé vysnil,“ řekl autor snímku Petr Horálek. „Ač deset dní do Vánoc, tato noc s tisíci padajících meteorů byla jistě nocí splněných přání,“ dodává autor pohádkových fotografií proudy meteorů nad zimní Sečí. Další snímky najdete spolu s textem na www.astro.cz v sekci Články s datem 18. prosince.

Jan Adamec: Big Star v Galerii města Pardubic

Až do 8. února probíhá v Gampě výstava pardubického fotografa Jana Adamce, kterou pro galerii připravila historička umění Martina Vítková. Jan Adamec se narodil v roce 1954 v Chotěboři, v Pardubicích žije od svých dvanácti let a fotografování se věnuje od roku 1975,

kdy nastoupil na povinnou vojenskou službu. Jana Adamce ovlivnila humanistická fotografie zakladatelských osobností skupiny Magnum, ale také pouliční fotograf Paříže Eugen Atget.

V Gampě je představena Adamcova fotografická činnost poprvé takřka v celé šíři

a doplňuje ji též několik dalších zajímavých přednášek a besed – jak již s vystavujícím autorem Janem Adamcem (17. 1. 2019 od 17:30, Klub 29), tak s dalšími lokálně spřízněnými tvůrci – fotografem Radkem Kalhousem (29. 1. 2019 od 17:30, Klub 29) či „Starým psem“ Bohdanem Holomíčkem

(6. 2. od 17:30, Klub 29). Přednáška kurátorky Martiny Vítkové s názvem Mezi technickým obrazem a uměním se pak zaměří na kontext fotografie ve světě umění (24. 1. od 17:00).

Těšíme se s vámi i v novém roce na viděnou! **Šárka Zahálková, GAMPA**

Univerzita Pardubice zve na dny otevřených dveří

V lednu a v průběhu února pokračují dny otevřených dveří na fakultách Univerzity Pardubice, v rámci nichž se zájemci o vysokoškolské studium dozvědí všechny potřebné informace o přijímacím řízení pro akademický rok 2019/2020.

Zájemci o studium na Univerzitě Pardubice mají k dispozici i speciální webovou stránku – www.evolupce.cz, kde naleznou řadu užitečných informací, zorientují se ve studijní nabídce, vyhledají si svůj obor a zjistí si o něm základní informace. V rámci dnů otevřených dveří si zájemci budou moci prohlédnout posluchárny, laboratoře a další studijní zázemí jednotlivých fakult nebo univerzitního kampusu.

Dny otevřených dveří:

pátek 11. ledna 2019

FAKULTA RESTAUROVÁNÍ v LITOMYŠLI

- areál fakulty v Jiráskově ulici 3, Litomyšl od 9 hodin

Doručení přihlášek ke studiu do 10. května 2019.

čtvrtek 17. ledna 2019

FAKULTA ZDRAVOTNICKÝCH STUDIÍ

- areál fakulty v Průmyslové ulici 395 od 15:30 hodin

Podání přihlášek ke studiu do 28. února 2019.

úterý 29. ledna 2019

sobota 23. února 2019

FAKULTA FILOZOFICKÁ

- výukový areál (budova EB, posluchárna E1) v univerzitním kampusu v Polabinách Podání přihlášek ke studiu do 31. března 2019.

středa 30. ledna 2019

DOPRAVNÍ FAKULTA JANA PERNERA

- areál fakulty v univerzitním kampusu v Pardubicích Polabinách od 9:00 hodin Podání přihlášek do 31. května 2019.

středa 30. ledna 2019

středa 13. února 2019

FAKULTA CHEMICKO-TECHNOLOGICKÁ

- areál fakulty v univerzitním kampusu v Pardubicích – Polabinách od 10:30 hodin Podání přihlášek ke studiu do 31. března 2019.

pátek 15. února 2019

FAKULTA ELEKTROTECHNIKY A INFORMATIKY

- nová budova fakulty na nám. Čs. legií 565 v centru města od 10:00 hodin Podání přihlášek ke studiu do 31. března 2019.

sobota 16. února

FAKULTA EKONOMICKO-SPRÁVNÍ

- výukový areál (budova EB, posluchárna E1) v univerzitním kampusu v Pardubicích – Polabinách od 9 hodin Podání přihlášek ke studiu do 31. března.

Webové stránky Univerzity Pardubice www.uni-pardubice.cz nebo www.evolupce.cz. Studijní oddělení jednotlivých fakult – přes tel. ústřednu 466 036 111.

Pomůžeme vám s obsluhou počítače

Jste osoba se zdravotním postižením nebo senior a dostali jste pod stromeček notebook, mobil nebo si jen chcete osvěžit své znalosti? Neznáte nikoho, kdo by vás

seznámil se základní obsluhou počítače? Chcete komunikovat pomocí e-mailové pošty nebo facebooku? Přijďte do Centra pro zdravotně postižené a seniory Par-

dubického kraje! V rámci služby Sociální rehabilitace je činnost poskytována zdarma. K dispozici máme počítačovou učebnu a nabízíme individuální přístup. Neváhej-

te se na nás obrátit od pondělí do pátku v čase od 8 do 16 hodin. Pracoviště Pardubice: Bělehradská 389, tel. 775 693 984 nebo e-mail narcisa.jelinkova@czp-pk.cz.

V lednu do Devětadvacítky

Kultovní kapela WWW Neurobeat se po pěti letech vrací s novým albem nazvaným Neutopis se dvakrát v téže řece a už 18. ledna ho představí v Divadle 29. Hudba WWWéček obsahuje útržky hiphopových postupů, industriálních zvuků a znepokojivých elektronických struktur s důrazem na silnou rytmickou stránku skladeb. Abstraktní texty skupiny jsou z větší části autorskou prací výtvarníka Lubomíra Typlta.

Nový dokumentární film Tomáše Bojara Mimořádná zpráva se pokouší zmapovat, jak fungují současné česká média. Pečlivě zkomponovaná observace dvou zpravodajských redakcí (Hospodářské noviny, Česká televize) vznikala v březnu roku 2017, kdy se novináři pídili po informaci o rozhodnutí českého prezidenta stran jeho opětovné kandidatury na svou funkci. Dva týmy novinářů, jedna mimořádná udá-

lost, dvě podoby jedné „objektivní“ zprávy. Film promítáme ve středu 23. ledna.

V pátek 25. ledna nás čeká koncert dvou kytarovek z pardubického labelu Stoned to Death. Trio Pacino vyznává syrové kytarové riffy, osmdesátkový zvuk a posthardcoreový řev. Pod špinavým povrchem se ale skrývají silné emoce a bušící srdce. Skupina obdržela v roce 2018 za album Půl litru země cenu hudebních kritiků Vinyla a zároveň nominaci na žánrovou cenu Anděl. O dekádu starší pánové z kapely Povodí Ohře vloni přivedli na svět stejnojmenné album, které se těší pověsti kytarové nahrávky roku. Kapela s charismatickým frontmanem Sisim v čele přijede do Pardubic čerstvě ověřená nominací na ceny Apollo a Vinyla.

30. ledna uvedeme za účasti režiséra Petra Šprincila netradiční dokumentární

fikci Vienna Calling. Mysteriózní road movie o vykradači hrobů, jenž se se svými pohůnký v maringotce vydává do Vídně vrátit ukradené zuby dvou velikánů klasické hudby, Johanna Strausse a Johannesse Brahmsa, mělo premiéru na mezinárodním filmovém festivalu Sheffield Doc/Fest.

Jedna z nejvýraznějších českých indie rockových kapel Houpací koně před pár týdny vydala nové album Desolation Peak, které je věnováno Jacku Kerouakovi. Pro ústeckou skupinu jsou klíčové texty zpěváka a literáta Jiřího Imlaufa, intimní zpověď generace čtyřicátníků, která se pohybuje mezi rozpadlými vztahy a nenaplněnými ambicemi. Zpověď, která zároveň bolí i fascinuje. Do diáře si můžete poznamenat pátek 8. února.

Jaroslav Tarnovský, Divadlo 29

Proměny Pardubic a Vášeň, čas a sklo v lednu naposledy

Nedělí 27. ledna končí ve Východočeském muzeu v Pardubicích dvě výstavy. Noblesa starých hodin i kreativita moderního umění vyzařuje z výstavy Vášeň, čas a sklo. Hodiny sbírá sklářský výtvarník Jan Frydrych od roku 1968. Za 50 let se jeho sbírka rozrostla na 456 kusů, zastoupeny jsou exponáty převážně z 18. až 20. století. Zajímavý příběh se skrývá za každým z vystavených předmětů. Muzeum proto k výstavě vydalo katalog, který je v prodeji v poklad-

ně zámku, a připravilo i komentované prohlídky. Poslední se koná v sobotu 19. ledna 2018 od 14 hodin (rezervace na e-mailu bekera@vcm.cz).

Výstava Pardubické proměny přináší stoleté ohlédnutí s řadou jedinečných fotografií dokumentujících historii konkrétních míst od roku 1918 až do dneška, ale také dobové mapy, plány, modely a filmy. Představuje řadu zatím málo publikovaných fotografií a vzhled a atmosféru jednotlivých

částí města – staré Karlovin, stavbu Dukly, Polabin či Dubiny. Filmy zapůjčené z Národního filmového archivu nabízejí nevšední pohled na prvorepublikové Pardubice při návštěvě prezidenta Tomáše Garrigue Masaryka v letech 1922 a 1931.

Výstavu doplní 10. ledna od 18 hodin v rytířských sálech zámku přednáška o českém urbanistovi a architektovi Miloši Návesníkově. O svém otci na ní bude vyprávět architektka Eva Návesníková.

Muzeum pořádá procházky za historií města

Po stopách Pernštejnů v Pardubicích je název procházky, která představí historicky i umělecky nejceněnější pardubické stavby spjaté s obdobím pozdní gotiky, renesance a baroka, především ale ty, které byly postaveny za pouhých 69 let, kdy Pardubice vlastnil Vilém z Pernštejna a jeho synové Vojtěch a Jan. Vyra-

zit do města můžete v neděli 20. ledna od 15 hodin.

Prohlídka Moderní architektura v Pardubicích v první polovině 20. století návštěvníky zavede k zajímavým budovám z meziválečného období od věhlasných architektů, jako byli Josef Gočár, Antonín Balšánek či Ladislav

Machoň, i stavbám od méně známých tvůrců, mezi něž patřili Oldřich Liska a Jaroslav Kohoutek. Začíná v neděli 20. ledna ve 14 hodin.

Na prohlídky je nutné si rezervovat místo na e-mailu bekera@vcm.cz nebo na telefonním čísle 607 034 110.

Kateřina Procházková, VČM

Certifikát Zdravá školní jídelna pro MŠ Kamínek

Naše mateřská škola Kamínek dostala předvánoční dárek v podobě certifikátu Zdravá školní jídelna. Tento titul získala školka jako jediná v Pardubicích!

Školní jídelna musela splnit 10 kritérií kvality, například správné vedení spotřebního koše, omezené používání dochucovadel a polotovarů, nabídka

neslazených nápojů atd. Paní kuchařka Šárka společně s vedoucí školní jídelny Vladkou sestavují jídelníčky podle pravidel Nutričního doporučení ke spotřebnímu koši ve spolupráci s pracovníky Krajské hygienické stanice. Celý proces trval několik měsíců a po schválení Státním zdravotním

ústavem v Praze byl certifikát na cestě k nám. Šárka a Vladka i nadále komunikují s dětmi i rodiči a přijímají jejich podněty a názory na zdravou a hlavně chutnou stravu.

Cennou nálepku máme zaslouženě vylepenou na vstupních dveřích školky!

Iva Zítková, učitelka MŠ Kamínek

Muzikál a swing v Pardubicích

Leden bude v Pardubicích ve znamení swingu a muzikálu! Slavné melodie rozezná Sukovu síň Domu hudby hned dvakrát. Společně je zahrají a zazpívají Komorní filharmonie Pardubice, herci Východočeského divadla Pardubice a swingový orchestr JK Band. Koncerty nazvané Gratulanti přicházejí se uskuteční 19. a 20. ledna od 19.30 hodin. Pro filharmonii jsou jednou z příležitostí, jak oslavit právě probíhající 50. sezonu, a jaké by to bylo jubileum bez přátel? Na koncertech zazní písně z muzikálů Evita, Jesus Christ Superstar, Limonádový Joe a jiných, ale také slavné melodie nezapomenutelného Glenna Millera a dalších.

Komorní filharmonie Pardubice ve dnech 14.–16. ledna odehraje v Sukově síni Domu hudby také pravidelné abonentní koncerty. Jejich sólistovi – všestrannému ukrajinskému hudebníkovi Bogdanu Dekhtiarukovi – jeden nástroj nebude stačit. Posluchačům se představí v Koncertu pro trubku a orchestr Es dur Johanna Nepomuka Hummela (bratislavského rodáka, žáka Mozarta, Haydna i Salieriho) a zároveň v Koncertu pro lesní roh a orchestr č. 2 D dur Josepha Haydna. Bogdan Dekhtiaruk je skvělým instrumentalistou a mistrem žesťových hudebních nástrojů. Kromě trubky a rohu koncertuje také na trombonu a tubě(!). Jako sólista vystupoval ve významných koncertních sálech (např. v newyorské Carnegie Hall).

Dramaturgie do lednových abonentních koncertů zařadila také dvě zajímavé kompozice 20. století. Kuchyňská revue Bohuslava Martinů je veselou až recesivní skladbou, jejíž děj personifikuje kuchyňské náčiní. Vtipné detaily nepostrádá ani Pulcinella Igora Stravinského. Obě tyto skladby těší svou úsměvnou atmosférou miliony posluchačů po celém světě.

Jak mimořádné koncerty Gratulanti přicházejí, tak abonentní koncerty Jeden nástroj nestačí diriguje Stanislav Vavřínek – šéfdirigent Komorní filharmonie Pardubice. Informace o jednotlivých koncertech najdete a vstupenky zakoupíte na www.kfpar.cz.

Tereza Břizová, mluvčí filharmonie

Jarmark pro onkologicky nemocné děti vynesl 223 tisíc korun

Krásných 223 000 korun vynesl 1. pardubický charitativní vánoční jarmark pro onkologicky nemocné děti. Konal se první adventní neděle v hudebním sále pardubické radnice a výše výtěžku předčila naše očekávání! Sortiment výrobků byl různorodý. Na jarmarku bylo možné pořídit mýdla, háčkové čepičky, betlémy, náramky, háčkové panenky a zvířátka, pletené stromky, adventní věnce ze dřeva, větví nebo šišek, levandulové polštáře a srdíčka, šité bytové dekorace, ručně dělaná papírová vánoční přání a různé vánoční pochutiny. Stejně tak jsme byli vděční za dary podnikatelů v našem městě, ať už šlo o spoustu větví na věnce, nebo desítky krásných květin, které jsme mohli na jarmarku prodávat. Za účast na jarmarku děkujeme také kadeřnicím z Dlouhovlásky, které statečně ženy

a dívky s dlouhými vlasy ostříhaly na slušivá mikáda – celkem 12 copů z Pardubic se proměnil v paruky pro nemocné. Bonusem celé charitativní akce byla možnost využít klavír v hudebním sále – šikovné ruce hudebníků z uměleckých škol i konzervatoře se tak postaraly o skvělý hudební podkres, který příjemnou atmosféru jarmarku podtrhl. Za možnost využít sálu i finanční podporu bychom chtěli magistrátu velice poděkovat.

Do koruny vše, co jsme na jarmarku utržili, záhy putovalo na transparentní účet Nadačního fondu Šance onkolákům. Vzhledem k báječné atmosféře, která celý den na jarmarku panovala, a velkému zájmu Pardubčanů bychom rádi pořádali náš jarmark každý rok.

Alena Bukačová, pořadatelka jarmarku

Zaplněné Divadlo 29 tleskalo Příběhům našich sousedů

Slavnostní prezentací v prosinci vyvrcholil projekt Příběhy našich sousedů v Pardubicích. Svou tříměsíční dokumentaristickou práci zde představilo sedm týmů ze šesti základních škol, které se do projektu neziskové organizace Post Bellum zapojily díky finanční podpoře Magistrátu města Pardubice. Žáci během večera seznámili diváky s příběhy pardubických pamětníků, které v rámci projektu natočili a následně zpracovali do rozhlasových či televizních reportáží. Ty pak měli možnost diváci slyšet a vidět přímo v průběhu večera.

Prezentovaly se žáky zachycené vzpomínky Milana Grulichy na druhou světovou

válku, kterou prožil jako dítě v Kyjově, i zážitky z obsazování pardubického letiště sovětskými vojsky v srpnu 1968. Následoval příběh celoživotní sokolky Vendulky Jozífové, které v srpnu 1968 pokazila svatbu invaze sovětských vojsk a která se nebála předávat žákům sokolské myšlenky v době, kdy byl Sokol zakázán. Další tým diváky seznámil s příběhem Lumíra Sokola, který byl v 80. letech členem undergroundu, spolupracoval s disentem a byl vyslýchán Státní bezpečností. Žáci převyprávěli také vzpomínky Františka Krause na jeho dospívání v protektorátu za 2. světové války. Následovala prezentace příběhu Veroniky Doutlíkové, která se jako stu-

dentka účastnila demonstrace na Národní třídě 17. listopadu 1989, byla zatčena a odvezena k výslechu. Další tým využil při prezentaci zlomenou látku, když divákům představoval příběh známého atletického trenéra Jiřího Čecháka, který zažil příjezd okupačních vojsk do Pardubic v srpnu 1968, v 70. letech byl vyslýchán Státní bezpečností a v roce 1989 emigroval do USA. Prezentaci zakončily zachycené vzpomínky Heleny Svobodové na nálety, která zažila jako malá dívka v Pardubicích během 2. světové války. Veškeré práce pardubických žáků jsou uloženy na webových stránkách projektu www.pribehynasichsousedu.cz ke zhlédnutí.

K červnu 2018 se do vzdělávacího projektu Příběhy našich sousedů, který realizuje nezisková organizace Post Bellum, zapojilo na 3 182 žáků a studentů z téměř 500 škol po celé České republice, kteří zdokumentovali celkem 761 pamětnických příběhů. Cílem projektu je předávání zkušeností mezi generacemi, které považujeme za nejpřirozenější způsob vzdělávání. Chceme zpřístupnit touto formou moderní dějiny co nejširšímu okruhu čtrnáctiletých a patnáctiletých studentů. Žádná učebnice nedokáže tak jedinečným způsobem inspirovat jako vyprávěný příběh.

Hana Živná, Paměť národa VČ

Pardubičtí žáci pomohli Stonožce

Počátkem prosince se sjely děti, pedagogové a příznivci Stonožky do pražské Katedrály sv. Víta, Vojtěcha a Václava na 8. slavnostní mši pro Stonožku. V roce 2018 uspořádalo hnutí Na vlastních nohou – Stonožka výtvarnou soutěž „Varhany pro katedrálu“. Pardubičtí žáci ze ZŠ NOE, ZŠ Štefánikova, ZŠ Bratranců Veverkových a ZUŠ Havlíčkova se aktivně zapojili pod vedením svých učitelů výtvarnými pracemi. Tereza Zierisová ze ZUŠ Havlíčkova a Viktorie Machatá ze ZŠ Bratranců Veverkových získaly za svoji výtvarnou práci ocenění, které na slavnostní mši převzaly z rukou kardinála Dominika Duky

a prezidentky hnutí Stonožka Běly Jensen. Na této mši svaté zpíval pěvecký sbor Skřivánek ze ZŠ Závodu míru. Pardubické děti vytvořily stovky děkovných dáreků pro benefiční akci Stonožky a také řadu krásných vánočních přání, která pomohou získat peníze pro jiné děti.

Hnutí „Na vlastních nohou“ je uznáváno jako dobrovolná humanitární a mírová organizace, v níž děti pomáhají jiným dětem – malují vánoční přání, pořádají sbírky na pomoc nemocným a postiženým dětem v Česku i v jiných zemích světa. Dětem a jejich učitelům patří velký dík.

Marie Pavlosková, Stonožka

Plavci z Pardubic slavili na zimním mistrovství velký úspěch

Na zimním mistrovství ČR dorostu a dospělých v plavání, které se uskutečnilo v Plzni, vybojovali plavci SCPA Pardubice celkem 49 medailí – 19 zlatých, 18 stříbrných a 12 bronzových!

Nejpilnější sběratelkou byla Adéla Vavřínová, která vylovila celkem 14 medailí, z toho krásných osm bylo zlatých, a Klára Šimánová s 12 cennými kovy – a tři byly zlaté. Mezi muži pak Honza Čejka vybojoval 10 medailí se sedmi zlatými!

K tomu se přidaly i dva nové české dorostenecké rekordy – Kateřina Laňková na 200 m prsa a Lydie Štěpánková na 100 m prsa. V kategorii mladších dorostenek se našim plavkyním podařilo obsadit kompletní stupně vítězů v disciplíně 50 a 100 m prsa, o které se zasloužily Lydie Štěpánková, Kačka Laňková a Týna Jiráňková.

Klub SCPAP bude pořádat nový nábor dětí do kurzů plavání na konci ledna a na začátku února v Aquacentru Pardubice.

Luděk Burian, SCPAP

Integrované územní investice
Hradecko-pardubické
aglomerace

ITI NEWSLETTER

LEDEN 2019

iti.hradec.pardubice.eu

ITI. TŘI PÍSMENA SKRÝVAJÍ 4 MILIARDY

Hradecko-pardubická aglomerace za necelé dva roky rozdělila už více než dvě miliardy korun. První projekty již sice slouží veřejnosti, ale více než sto jich je ještě ve výstavbě a další desítky se teprve připravují. Přesto právě nyní můžeme poodkrýt, jak se naše města a obce s dohromady více než 300 tisíci obyvateli, jimž dominují Hradec Králové, Pardubice, Chrudim, Jaroměř, Přelouč nebo Chlumec nad Cidlinou, za několik málo let změní.

Nové trolejbusové tratě a cyklostezky v Pardubicích, desítky zrekonstruovaných základních a středních škol v obou krajských a dalších městech a obcích, speciální trolejbusy v Hradci Králové nebo dopravní terminál v Přelouči. To je jenom krátký výčet úspěšných a dokončených projektů. Hlavními prioritami jsou doprava, vzdělávání, památky a životní prostředí, k tomu také rozvoj podnikání a výzkumu. Zkrátka to, co ke svému spokojenému životu potřebuje v naší aglomeraci doslova každý.

DOPRAVA

Do čtyř let nám cestování zpříjemní sedm nových dopravních terminálů – první už od letošního léta slouží v Přelouči a další zanedlouho začnou růst v Jaroměři, Chrudimi, Chlumci nad Cidlinou i v obou krajských městech.

Právě v Pardubicích a Hradci Králové jsou peníze v dopravě zatím vidět nejvíc – speciální trolejbusy z ITI jezdí po nových trolejbusových trasech, připravují se obrovské projekty na inteligentní řízení křižovatek a parkování tak, aby doprava byla rychlejší a plynulejší, a také pořízení

vylepšených odbavovacích systémů pro cestující v MHD. Obě krajská města se dočkají nových mostů pro pěší a cyklisty přes Labe, přičemž například v Pardubicích se už cyklisté prohánějí také po nových stezkách. Do konce roku se pak otevře další významný úsek Labské cyklostezky, která v blízké budoucnosti obě města propojí.

VZDĚLÁVÁNÍ

Desítky základních a středních škol již přes léto prošly rozsáhlými rekonstrukcemi. Žáci a studenti se tak konečně dočkali moderního vybavení, především v počítačových, fyzikálních, chemických nebo přírodovědných laboratořích, a nezapomnělo se ani na usnadnění pohybu pro handicapované. Stavět se ale bude i v dal-

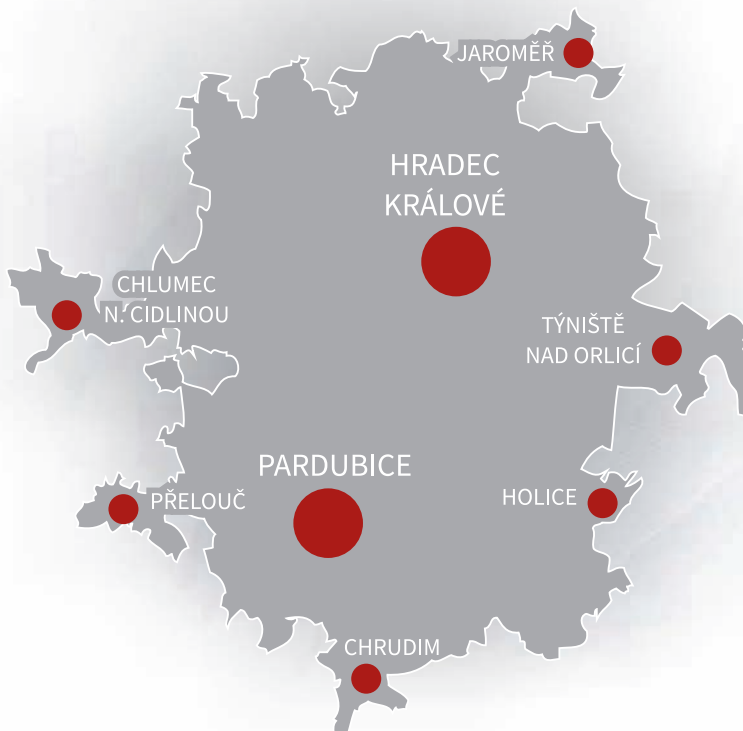
ších letech. Pověstnou třeshinkou na dortu pak budou dvě nová speciální zařízení pro rozvoj přírodovědného a technického vzdělávání v Pardubicích a Hradci Králové, jež vzdělávání v aglomeraci skutečně posunou do 21. století.

PAMÁTKY

Kunětická hora. Zámek a Příhrádek v Pardubicích. Muzeum východních Čech v Hradci Králové. Pevnost Josefov. Hrádek u Nechanic. Všechna výše zmíněná místa patří k nejvýznamnějším památkám, které díky penězům z ITI skutečně prokouknou. Miliarda z evropských dotací ale pomůže nově nastartovat i Automatické mlýny a všem generacím přiblížit hrůzy 2. světové války na popravišti Zámeček, v Hradci Králové zase návštěvníkům a badatelům otevře dveře Gayerových kasáren. Nejspíš nejenom turisté a návštěvníci z jiných měst budou ohromeni, jak je možné během tak krátké doby a na tak malém území změnit památky k nepoznání.

...A CO DÁL?

A to rozhodně není vše. Dosud jsme nezmínili projekty na podporu životního prostředí nebo projekty pro rozvoj podnikání, vědy a výzkumu. Nejenom o nich se můžete dočíst na následujících stránkách, které vás určitě přesvědčí o tom, že nástroj ITI má pro naši aglomeraci velký význam a smysl. I proto věříme v jeho úspěšné pokračování také v dalším programovém období. I proto věříme v jeho úspěšné pokračování také v dalším programovém období.

Tento newsletter není jediným informačním zdrojem o ITI Hradecko-pardubické aglomeraci. Pravidelné zprávy o připravovaných a realizovaných projektech nebo vyhlášených výzvách naleznete na webu <http://iti.hradec.pardubice.eu/>, kde se také můžete přihlásit k odběru elektronického čtvrtletníku Newsletter ITI (nebo přes QR kód vpravo). Aktuality jsou připraveny také na facebookovém profilu www.facebook.com/hradeckopardubickaaglomerace

ZAŠLOU MLYNÁRENSKOU SLÁVU VZKŘÍSÍ GALERIE A MUZEA

Po celé století se ve Winternitzových automatických mlýnech v Pardubicích stroje nezastavily. Před pěti lety se ale na břehu Chrudimky rozhostilo ticho. Majestátní budova přesto od té doby poutá nebyvalou pozornost špičkových architektů a v blízké budoucnosti by měl celý areál národní kulturní památky znovu pulzovat životem.

Mlýnské stroje a sklady obilí a mouky ale s výrazným přispěním evropských peněz z ITI nahradí několik galerií, muzeum, excelentní vzdělávací centrum pro děti a mlynáře s pytli obilí a mouky tisíce návštěvníků.

Když na jaře 2013 rakouský mlynářský gigant zlikvidoval v Pardubicích další konkurenci, uzavřel Automatické mlýny a pro jistotu i zdemoloval veškeré vybavení, zdálo se, že život v útrobách stavby nadobro vyhasl.

O rok později pardubičtí zastupitelé odmítli přeměnu cihlové fabriky na kulturní centrum a tím i koupi budovy. Vše směřovalo k tomu, že areál získá v dražbě lokální developer a genia loci místa doslova zazdí v komerčním bytovém projektu.

Do rozehrané partie ale vstoupil nečekaný hráč – soukromník-architekt Lukáš Smetana, kterému celé místo během prvního kontaktu doslova uhranulo.

A na svou stranu postupně získal silné partnery – město a kraj. Cíl mají všichni stejný – do roku 2023 na soutoku Labe s Chrudimkou vytvořit nové kulturní a komunitní centrum města a zároveň cíl cesty českých i zahraničních turistů a návštěvníků

Dvě nová náměstí

V celém areálu bude odstraněna řada nevyhovujících staveb. Díky tomu vzniknou dvě nová náměstí, která budou zásadní pro oživení mlýnů, přestože budou mít záměrně rozdílný charakter i funkci. Nástupní prostor s bosketem z platanů bude především klidovým reprezentačním nástupním místem a příležitostným tržištěm, zatímco vnitřní Mlýnské nádvoří bude

představovat živý prostor pro pořádání výstav pod širým nebem, koncertů nebo divadelních představení.

Žadatel: manželé Smetanovi
Celkové výdaje: 35 mil. Kč
Dotace EU: 30 mil. Kč

Obnova mlýnů pro galerie

Hlavní objekt od Josefa Gočára se letos stal majetkem Pardubického kraje. Ten si ho vyhlédl pro nové sídlo Východočeské galerie, která získá potřebné velkoprostorové dispozice v nezaměnitelném industriální prostředí.

Návštěvníci najdou nový vstup do galerie ze dvou pasáží, které propojí nabřeží a nádvoří. Vstupní halu vytvoří dvoupatrový prostor s návštěvnickým centrem, třetí a čtvrté patro nabídnou prostory pro stálé expozice a nejvyšší páté zase zázemí pro aktuální výstavy. Nebudou chybět ani depozitáře a víceúčelový sál. Vše bude přístupné bezbariérově a jeden ze tří výtahů dostane návštěvníky až na střešní terasu.

Žadatel: Pardubický kraj
Celkové výdaje: 200 mil. Kč
Dotace EU: 85 mil. Kč

Muzeum a divadlo v síle

Bratři Winternitzové si od Josefa Gočára nechali k hlavní budově dostavět obilné silo spojené s hlavní budovou prampouchem. Lukáš Smetana připravuje trvalé zpřístupnění jeho přízemní části, kde se nabídne unikátní pohled do útrob

bude i prostor, který bude využíván pro prezentaci projektů souvisejících s rozvojem města, architekturou, urbanismem, veřejným prostorem a územním plánováním. Sloužit bude pro diskuse, workshopy, participaci s občany nebo přednášky. Zkrátka místo setkávání města s veřejností.

Žadatel: město Pardubice
Celkové výdaje: 45 mil. Kč
Dotace EU: 15 mil. Kč

Vzdělávání na dvou nohách

Centrální polytechnické dílny (CPD) budou centrem technického a přírodovědného vzdělávání především pro žáky pardubických základních škol, využívat je ale budou také studenti středních škol, dům dětí a mládeže pro své volnočasové aktivity i široká veřejnost. Půjde o instituci regionálního významu, jejíž prestiž bude výrazně podpořena umístěním v moderním objektu v samém centru města, v areálu Winternitzových automatických mlýnů.

Žadatel: město Pardubice
Celkové výdaje: 100 mil. Kč
Dotace EU: 70 mil. Kč

Soukromé investice

Rekonverze areálu by měla být ukázkovým místem, kde se potkají evropské, státní, krajské, městské i soukromé investice. Celkově by zde v následujících pěti letech mělo být postaveno asi půl miliardy korun. Mezi čistě soukromé projekty budou patřit rekonstrukce stávajících a výstavby nových objektů na bydlení, kavárny, pekárnu, cukrárnu, minipivovar, obchody, služby, kanceláře, zdravotní zařízení nebo velkokapacitní podzemní garáže.

ŠKOLY VSTOUPÍ DO 21. STOLETÍ

Špičkově vybavené laboratoře a dílny, atraktivní výukové programy, nadšení lektori. V Pardubicích vzniká projekt Centrálních polytechnických dílen (CPD).

Automatické mlýny se v nadcházejících letech změní k nepoznání. Kromě nadregionální galerie, Galerie města Pardubic (GAMPA), nových veřejných prostranství, obchodů a dalších služeb, najdou v areálu své místo také Centrální polytechnické dílny. Projekt vzniká v Pardubicích od roku 2014 a nyní konečně dostává jasnější obrysy a brzy by se měl stát realitou.

CPD by měly vzniknout jako nadstandardní vzdělávací centrum na podporu technického vzdělávání, které budou v rámci výuky využívat zejména základní školy z Pardubic a okolí. Hlavní myšlenkou projektu je snaha o propojení formálního vzdělávání se zájmovým a neformálním. Koncept výuky bude založena na malých skupinách po patnácti žácích s maximálním zapojením do praktických cvičení

a experimentů. Své využití objekt najde také pro středoškolskou výuku, v odpoledních hodinách (včetně víkendů) pak pro neformální a volnočasové vzdělávání formou kroužků pod záštitou DDM a pro veřejnost. Přístupné by CPD mohly být od roku 2021.

O umístění CPD se vedly poměrně dlouhé diskuse. Město se nakonec rozhodlo zakoupit bývalý sklad balené mouky v areálu Automatických mlýnů a umístit do něj CPD a GAMPU. Projekt uznávaného architekta Jana Šěpky počítá s úpravou chátrajícího objektu ze sedmdesátých let tak, aby vyhověl požadavkům na moderní vzdělávací prostory. GAMPA se bude nacházet v přízemí objektu, CPD budou zabírat dvě patra budovy umístěná „na nohách“. CPD by měly svým návštěvníkům na ploše zhruba 1 500 m² nabídnout deset odborných učeben a laboratoří. Zázemí zde najdou zájemci o fyziku, chemii, biologii, k dispozici bude dílna pro kov a elektro, dílna na dřevo, učebna robotiky a grafiky, sál Svět dětí, dílna pro řemesla a stavebnice, dílna textilu, grafiky a designu

a v neposlední řadě také univerzální prezentační a promítací sál.

Zejména tento prostor nabídne v regionu ojedinělé vybavení, tzv. Science on Sphere. Jedná se o interaktivní model planety Země, na kterém je možné promítat zemský povrch, a to při plné simulaci jeho přírodních jevů. Díky tomu budou moci návštěvníci lépe porozumět například zemětřesení, pozorovat námořní cesty nebo sledovat mořské proudy. Zařízení ale umožní také zkoumat povrch Slunce a dalších planet.

Do projektu by měl být zapojen také Pardubický kraj a v pozici partnerů také pardubické firmy a podnikatelé. Prvních z nich již projevíli zájem

o navázání spolupráce, která bude spočívat zejména v dodávkách pracovního materiálu, výpůjčce zařízení, poskytnutí lektorů na vedení odborné výuky či finančních příspěvcích pro zajištění provozu CPD.

Žadatel: město Pardubice
Celkové náklady: cca 100 mil. Kč
Dotace EU: cca 80 mil. Kč

ŠANCE PRO PODNIKATELSKÉ SNY

Začínající podnikatelé v pardubické části aglomerace se dlouhodobě potýkali s neexistencí centra, které by nabízelo podporu pro jejich aktivity. Na jaře roku 2018 vznikl tzv. Pardubický podnikatelský inkubátor (P-PINK), který se jako jediný subjekt v území programově věnuje podpoře podnikání a rozvoji regionálních inovativních firem v Pardubickém kraji.

Vzhledem k tomu, že poptávka po službách v území stále roste, je hlavním cílem P-PINK výrazně rozšířit a zkvalitnit nabízené služby, které by vyhověly potřebám začínajících podnikatelů a rozvoji nových aktivit. V současné době P-PINK dočasně sídlí v pronajatých prostorách Domu techniky v Pardubicích.

Ambicí P-PINK je předložit projekt, který povede k revitalizaci budovy na ulici Jana Palacha, která je v majetku statutárního města Pardubice a v současné době není

využívána. Rekonstruované prostory bude možné využít pro široké spektrum aktivit, a to například jako klasické či virtuální kanceláře, laboratorní prostory, sklady, či vytvořit nové coworkingové centrum apod. Nový objekt tak nabídne variabilní prostory, které jsou nezbytné pro aktivity začínajících, ale i zavedených inovativních firem.

Nová infrastruktura by tedy měla sloužit jako podpora podnikatelských aktivit na území Pardubického kraje a pro zajišťování služeb s tím spojených. P-PINK se tak stane centrem, které bude disponovat vybavením odpovídajícím potřebám začínajících firem, které díky tomu budou moci minimalizovat svoje vstupní náklady na pronájem prostor,

vybavení či energie. Současně nabídne prostředí pro fungování komplexních podpůrných programů inkubace a akcelerace (individuální mentoring, workshopy, semináře pro začínající podnikatele) či propojování aktivit začínajících firem s potenciálními investory.

P-PINK bude usilovat o získání dotace v rámci Operačního programu Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost (OPPIK) v rámci programu podpory Služby infrastruktury. V případě podpory projektu lze očekávat jeho realizaci během první poloviny roku 2021.

Žadatel: Regionální rozvojová agentura Pardubického kraje
Celkové náklady: cca 30 mil. Kč
Dotace EU: cca 15 mil. Kč

NANOMATERIÁLY Z UNIVERZITY

Výzkum nanomateriálů a nanokompozitů nebo vývoj speciálních materiálů pro letecký průmysl a medicínu. Univerzita Pardubice získala z ITI více než dvě stě milionů korun na rozvoj výzkumných a vývojových pracovišť a na podporu spolupráce těchto pracovišť s aplikační sférou.

V rámci třech svých významných projektů se zaměřuje na oblast materiálového výzkumu, elektrotechniky, informatiky, dopravních systémů a logistiky s cílem přispět k zvýšení konkurenceschopnosti podniků působících v Hradeckopardubické aglomeraci.

Projekt **NANOBIO** je zaměřen na posilování mezioborové spolupráce ve výzkumu nanomateriálů nebo nanokompozitů a při studiu jejich účinku na živé organismy. Je prioritně cílený na nanostruktury využitelné při výrobě cílených léčiv

a implantátů, má podpořit spolupráci mezi výzkumnou a aplikační sférou a pokrýt aktivity, které nezbytně předcházejí uvedení nových nanomateriálů na trh.

Dalším projektem Univerzity Pardubice je **NANOMAT**, který je zaměřený na materiálový výzkum, především na vývoj, syntézu a předaplikační testování nových vysoce citlivých

Materiály s výjimečnými vlastnostmi najdou uplatnění zejména v automobilovém a leteckém průmyslu a v medicíně.

Žadatel: Univerzita Pardubice
Celkové náklady: cca 70,5 mil. Kč
Dotace EU: cca 60 mil. Kč

Žadatel: Univerzita Pardubice
Celkové náklady: cca 122 mil. Kč
Dotace EU: cca 103,7 mil. Kč

čidel mechanického napětí a různých druhů záření a vysoce účinných tepelných izolantů.

Na výzkum a vývoj se univerzita zaměří i ve svém třetím projektu **POSITRANS**. Ve spolupráci s významnými partnery z regionu, jako jsou RETIA, ERA nebo Mikroelektronika, bude rozvíjet specializace, které se uplatní v systémech a technologiích pro automatizaci, zabezpečení a řízení dopravy a logistiky a budou mít využití nejen v České republice, ale i v zahraničí.

Žadatel: Univerzita Pardubice
Celkové náklady: cca 70,6 mil. Kč
Dotace EU: cca 60 mil. Kč

divadelní představení

festivally, slavnosti

film, promítání

koncerty

tanec, plesy

výstavy, přednášky

akce pro děti

sport, aktivní vyžití

ostatní

do 28.4. Lidé Barmy – fotografie Vladimíra Lemberka, VČM, výstava

do 27.1. Eliáš & Eliáš ml., Obrazy sklářských výtvarníků, VČM, výstava

do 27.1. Pardubické proměny, VČM, výstava

do 10.3. Křehké sny modernity – animační program, Tvůrčí ateliér Východočeské galerie

do 10.3. Ladislav Machoň – animační program, Tvůrčí ateliér Východočeské galerie

do 10.3. Křehké sny modernity, VČG, výstava

do 10.3. Ladislav Machoň a Pardubice, VČG, výstava

do 31.3. Pardubice včera, dnes a zítra – animační program, Tvůrčí ateliér Východočeské galerie

do 10.2. Nové akvizice, VČG, výstava

do 31.3. Staré Pardubice očima malířů, VČG, výstava

do 27.1. Vášně, čas a sklo, VČM, Unikátní sbírka hodin a skleněných plastik

do 8.2. Jan Adamec: Big Star, Galerie města Pardubic, výstava fotografií

11.1. Maturitní ples – Labská hotelová střední odborná škola a Střední odborné učiliště Pardubice s. r. o., Congress Centre Pardubice

11.1. 18:00 Poezie pod klenbou, Krajská knihovna

11.1. 19:00 Kde je Andrius?, Divadlo Exil, divadlo

11.1. 19:00 Zamilovaný Shakespeare, VČD, divadlo

11.1. 19:30 Páteční večerní Tančírna, Grandi-ózní kulturní středisko

12.1. 10:00 Jak na obra, KD Dubina, pohádka

12.1. 16:00 Narozeniny kulturníku, Grandi-ózní kulturní středisko

12.1. 17:00 Sokol Pardubice x Acema Sparta Praha, SH Dašická, florbal

12.1. 19:00 Hoří, má panenko!, VČD, divadlo

13.1. 10:00-17:00 Mega foto den na letišti vol. 3, Letiště Pardubice

13.1. 14:00 Turnaj ve hře Doba kamenná, Grandi-ózní kulturní středisko

13.1. 19:00 Hrdinové, VČD, divadlo

14.1. 19:00 Je úchvatná!, VČD, divadlo

14.1. 19:00 Kapitán skvělouš, VČD Malá scéna, divadlo

14.1. 19:30 Jeden nástroj nestačí, Dům hudby, koncert

15.1. 9:00-11:00 Tvořivé babičky: Grafické techniky, Tvůrčí ateliér Východočeské galerie

15.1. 17:00 Komentovaná prohlídka výstavy Křehké sny modernity, VČG

15.1. 19:00 Bez kostýmu aneb Povídání z herecké šatny, VČD Malá scéna, divadlo

15.1. 19:30 Jeden nástroj nestačí, Dům hudby, koncert

15.1. 20:00 Asonance, KD Hronovická, koncert

16.1. 17:00 Tatarstán a starobylá Kazaň, Sbor Církve bratrské – Archa, přednáška Josefa Soukupa

16.1. 19:00 Commedia finita, VČD, divadlo

16.1. 19:00 Improshow s Paletáky, Divadlo Exil, divadlo

16.1. 19:00 Král jelenem, VČD, divadlo

16.1. 19:30 Jeden nástroj nestačí, Dům hudby, koncert

17.1. 17:30 Jan Adamec – Diashow, Divadlo 29, promítání

17.1. 18:00 Petr Rybář: Santorini, VČM, Přírodovědné a cestopisné přednášky

17.1. 19:00 Barocco sempre giovane – A. Vivaldi, J. S. Bach, P. A. Locatelli, Jean-Marie Leclair, Evangelický kostel, koncert

17.1. 19:00 Lola běží o život, Divadlo Exil, divadlo

17.1. 19:00 Mazzec a Bluegrass Revival, Doli Klub, koncert

17.1. 19:00 Tatarák na ex, VČD Malá scéna, divadlo

18.1. Maturitní ples – Střední průmyslová škola stavebnictví Pardubice, Congress Centre Pardubice

18.1. 19:00 Opory společnosti, VČD, divadlo

18.1. 19:30 Páteční večerní Tančírna, Grandi-ózní kulturní středisko

18.1. 20:00 Progres 2, Žlutý pes, koncert

18.1. 20:00 WWW Neurobeat, Divadlo 29, koncert

18.1. 20:20 Chikito Sanchez Band /Peru, CZ/, Jazz Tangens club, koncert

19.1. 2. ples Studia Edita fitness Las Vegas, Congress Centre Pardubice

19.1. 14:00 Vášně, čas a sklo, VČM, komentovaná prohlídka výstavy

19.1. 14:00-17:30 Workshop: Příběh Pardubic ilustrovaná kniha, Tvůrčí ateliér Východočeské galerie

19.1. 18:00 Zamilovaný Shakespeare, VČD, divadlo

19.1. 19:00 Zázračné cvičení, Divadlo Exil, divadlo

- 19.1. 19:30 Folkohraní vol. 27, Grandiální kulturní akce, koncert
- 19.1. 19:30 Gratulanti přicházejí, Dům hudby, koncert
- 19.1. 20:00 One Spirit, Doli Klub, koncert
- 20.1. 14:00 Moderní architektura v Pardubicích, VČM, prohlídka
- 20.1. 15:00 Po stopách Pernštejnů v Pardubicích, VČM, prohlídka
- 20.1. 15:00 Princezna pro draka, KD Hronovická, pohádka
- 20.1. 17:00 Večer tanečních podložek, Grandiální kulturní akce
- 20.1. 19:00 Dokonalá svatba, VČD, divadlo
- 20.1. 19:30 Gratulanti přicházejí, Dům hudby, koncert
- 21.1. 9:00 a 10:30 Strašidla a loupežníci (studio Laik), VČD Malá scéna, pohádka
- 21.1. 18:00 Umění soustředění, Nová Akropolis Pardubice, přednáška
- 21.1. 19:00 Děkujeme, že zde kouříte, VČD, divadlo
- 21.1. 19:30 Normální debil II., VČD, divadlo
- 21.1. 20:00 Kuřačky a spasitelky, VČD Malá scéna, divadlo
- 22.1. 17:30 Kanárské ostrovy – Tenerife 1997 – cyklus Cestovatelské úterky, Dům techniky Pardubice, promítání
- 22.1. 19:00 Bang, VČD Malá scéna, divadlo
- 22.1. 19:00 Sedmé nebe, VČD, divadlo
- 23.1. 10:00-12:00 Rodinná středa, Kompozice, Galerie města Pardubic, dílna pro děti i jejich rodiče či prarodiče
- 23.1. 17:00 Maďarská města Budapešť a Ostřihom, Sbor Církve bratrské – Archa, přednáška Stanislava Krejčího
- 23.1. 19:00 Klášterní ulice aneb To je vražda, hopsala!, VČD, divadlo
- 23.1. 19:00 Můj romantický příběh, VČD Malá scéna, divadlo
- 23.1. 19:00 Tomáš Bojar: Mimořádná zpráva, Divadlo 29, promítání
- 23.1. 19:30 Černobílé filosofování, Grandiální kulturní akce
- 23.1. 20:00 Kurz filozofie a psychologie východu a západu, Nová Akropolis Pardubice – 2. patro, přednáška
- 24.1. 17:00 Mezi technickým obrazem a uměním, Galerie města Pardubic, přednáška o fotografii v kontextu uměnovědném
- 24.1. 17:00 Skončeno, přečteno a podepsáno, VČG, přednáška
- 24.1. 18:00 Vladimír Lemberk: Bali – ráj na východě, VČM, Přírodovědné a cestopisné přednášky
- 24.1. 19:00 Do zdi, Divadlo Exil, divadlo
- 24.1. 19:00 Falešné našeptávání, VČD, divadlo
- 24.1. 19:00 Hudební hospoda, Doli Klub, koncert
- 24.1. 19:00 Thelma a Selma, VČD Malá scéna, divadlo
- 24.1. 19:00 Čínský národní cirkus 2019 – The Great Wall, ČSOB Pojišťovna ARENA, akrobatická show
- 25.1. Maturitní ples – Střední zdravotnická škola Pardubice, Congress Centre Pardubice
- 25.1. 10:00-12:00 Seniorský pátek – Instantní portréty, Galerie města Pardubic, dílna pro tvůrčí babičky a dědečky
- 25.1. 10:00 Řekl bych nějaký vtíp a pak bych umřel smíchy, VČD, divadlo
- 25.1. 19:00 Kauza Médeia, Divadlo Exil, divadlo
- 25.1. 19:00 Poprask na laguně, VČD Malá scéna, divadlo
- 25.1. 19:00 Z postele do postele, VČD, divadlo
- 25.1. 19:30 Páteční večerní Tančírna, Grandiální kulturní akce
- 25.1. 20:00 Pacino – Povodí Ohře, Divadlo 29, koncert
- 26.1. Maturitní ples – Sportovní gymnázium Pardubice, Congress Centre Pardubice
- 26.1. 10:00-17:00 Svatební veletrh Pardubice 2019, ČSOB Pojišťovna
- 26.1. 14:00 Turnaj ve hře 7 divů světa, Grandiální kulturní akce
- 26.1. 19:00 Just – Záměna, Divadlo Exil, divadlo
- 26.1. 19:00 První designový ples, Dům techniky Pardubice, ples pro Nadační fond 2P
- 26.1. 19:00 Upokojenkyně, VČD, divadlo
- 26.1. 19:00 Všechny báječné věci, VČD Malá scéna, divadlo
- 26.1. 19:30 Jarad Portský a tetička, VČD, divadlo
- 26.1. 20:00 Max Andrews, Doli Klub, koncert
- 27.1. 10:00-16:00 Svatební veletrh Pardubice 2019, ČSOB Pojišťovna
- 27.1. 14:00 Workshop – mísa z vodního skla, Grandiální kulturní akce
- 27.1. 15:00-17:00 Tvořivá neděle – Fotoportrét, Galerie města Pardubic, workshop pro děti od 4 do 12 let
- 27.1. 17:00 Sokol Pardubice x Tatran Teka Střešovice, SH Dašická, florbal
- 27.1. 18:00 Lakomec, VČD, divadlo
- 27.1. 19:00 Zkurvení havlisti, VČD Malá scéna, divadlo
- 27.1. 19:30 Audiostop vol. 13, Grandiální kulturní akce
- 28.1. 8:30 a 10:30 Sněhurka a sedm trpaslíků, VČD Malá scéna, pohádka
- 28.1. 17:00 Robinson Crusoe, VČD Malá scéna, divadlo
- 28.1. 17:30 Josef Vlach – umělec a člověk, Dům techniky Pardubice, přednáška
- 28.1. 20:00 Galavečer smíchu, VČD
- 29.1. 9:00-11:00 Tvořivé babičky: Grafické techniky, Tvůrčí ateliér Východočeské galerie, workshop
- 29.1. 17:00 Komentovaná prohlídka výstavy Křehké sny modernity, VČG
- 29.1. 17:30 Kvítek z horroru, VČD, divadlo
- 29.1. 17:30 Radek Kalhous – Fyzická povaha fotografií, Divadlo 29, povídání o nejnovějším cyklu subjektivních krajin
- 29.1. 19:00 LiStOVÁNí: Nejlepší kniha o Fake News, VČD Malá scéna, přednáška
- 30.1. 17:00 Makaronézie – tajemný název, krásná příroda, Sbor Církve bratrské – Archa, přednáška Jiřího Černíka

30.1. 18:00 Opory společnosti, VČD, divadlo

30.1. 20:00 Vienna Calling, Divadlo 29, promítání

31.1. Maturitní ples – Konzervatoř Pardubice, Congress Centre Pardubice

31.1. 10:00 P. Abraham – Rasputin, VČD, divadlo

31.1. 18:00 Jaromír Novák: Martinik, VČM, přírodovědné a cestopisné přednášky

31.1. 19:00 Až na věky, VČD, divadlo

1.2. Maturitní ples – EDUCAnet Střední odborná škola Pardubice, s.r.o., Congress Centre Pardubice

3.2. 19:00 Dva nahatý chlapi, VČD, divadlo

4.2. 8:00-16:00 Jarní prázdniny v galerii, tvůrčí ateliér Východočeské galerie, akce pro děti

4.2. 19:00 Hrdý Budžes, VČD, divadlo

5.2. 8:00-16:00 Jarní prázdniny v galerii, tvůrčí ateliér Východočeské galerie, akce pro děti

5.2. 18:00 Podkarpatská Rus, Reálka Pardubice – Sál Jana Kašpara, přednáška

6.2. 8:00-16:00 Jarní prázdniny v galerii, Tvůrčí ateliér Východočeské galerie, akce pro děti

6.2. 17:00 Norsko 3 – hlavní město Oslo a Lofotské souostroví, Sbor Církve bratrské – Archa, cestopisný film Jaroslava Nováka

6.2. 17:30 Bohdan Holomíček a Starý psi, Divadlo 29, beseda

7.2. 10:00 Komentovaná prohlídka výstavy Ladislav Machoň a Pardubice, VČG

7.2. 18:00 Martin Pišťák: Norsko – exotika severní Evropy, VČM, Přírodovědné a cestopisné přednášky

Bližší informace o akcích najdete na www.ipardubice.cz, nebo je poskytnou pracovníci infocentra pod Zelenou branou.

Dům hudby čekají tři etapy stavebních úprav, podrobnosti se už rýsují

Úpravy exteriérů a interiérů pardubického Domu hudby rozdělil Pardubický kraj do tří etap v několika následujících letech. Na 1. etapu úprav, tedy realizaci energeticky úsporných opatření, je vše připraveno, čeká se jen na schválení dotace a vysoutěžení dodavatelské firmy. V současné době se pro Pardubický kraj dokončuje realizační projektová dokumentace 2. etapy na interiérové úpravy společenských částí včetně dovybavení tří sálů.

„Trochu jsme se zdrželi s první etapou, která se věnuje energeticky úsporným opatřením na Domu hudby a na kterou budou následující etapy časově navazovat. Objem prací před současnou je kolem 40 milionů korun. Doufáme, že díky architektonickým kvalitám

budovy získáme výhodnější evropskou dotaci, než byla ta původně přislíbená. Vzhledem k tomu, že chceme zachovat vzhled fasády bez viditelných změn, nedosáhneme na tak výrazné energetické úspory, jako kdybychom celý dům obložili polystyrenem. Provede se jen kompletní výměna oken a dveří a zateplení střechy. O poskytnutí dotace bude rozhodnuto v 1. čtvrtletí roku 2019, takže snad o prázdninách začneme s pracemi,” uvedl k aktuální situaci Roman Línek, 1. náměstek hejtmana pro majetek, investice a kulturu.

Druhá etapa stavebních úprav zahrnuje modernizaci společenské části Domu hudby. Kromě viditelných a estetických změn bude provedena i generální rekonstrukce všech technologických

sítí včetně nové instalace audiovizuální techniky. Důraz bude kladen na použití materiálů vysokých kvalit při zachování původního výtvarného výrazu prostor. „Je dokončena architektonická studie, kterou ve spolupráci s autorem původního návrhu budovy, architektem Janem Třeštíkem, dokončuje architekt Ondřej Tuček. Celkově chceme vstupní interiéry vrátit k prosvětleným prostorům s výhledem na Zámek Pardubice a s příjemným posezením. Konkretizujeme funkční vybavení sálů. V tom velkém budou dvě promítací plátna a nové projektory, lepší akustika pro nahrávání koncertů a ze zkušeností návštěvníků koncertů vyplynul například požadavek na zábradlí u schodů v sále. Nové vybavení bude mít i malý sál. Také komorní

sál získá akustické parametry pro pořádání absolventských koncertů konzervatoře,” sdělil Línek.

Druhá etapa za přibližně 30 milionů korun bude probíhat od 2. poloviny roku 2019 a bude organizována tak, aby dopady na harmonogram programů v Domě hudby byly minimální. „Zřejmě se však v určitém momentu omezení provozu nevyhneme,” konstatoval Línek.

Ve třetí etapě, zřejmě po roce 2020, přijdou na řadu interiéry konzervatoře a základní umělecké školy. Bezprostřední okolí koncertního sálu a sídla konzervatoře a případnou přístavbu nového multifunkčního sálu v sousedství řeší město Pardubice.

Zuzana Nováková, Krajský úřad

Symetrie molekul nebo bodové grupy? I to vloni řešili středoškolští chemici

Chemická olympiáda, soutěž mladých chemiků, letos slaví půlkulaté, 55. výročí. Účastníci soutěže se v pátek 7. prosince 2018 na finále v prostorách Univerzity Pardubice takřka „zapotili“. „Letošní příklady byly skutečně těžké. Jejich autor údajně obtížnost konzultoval především s držiteli zlaté medaile z mezinárodní chemické olympiády v minulých letech. Takových lidí je každoročně z celého světa pouze dvacet. Tím nastavil laťku poměrně vysoko,” přibližuje aktuální ročník vítěz krajského kola Radek Hlaváček, student oktávy pardubického gymnázia Dašická.

Složité výpočty i příklady ze života. Že chemie patří k vědám, jejichž přínos pocítujeme takřka každý den, není

nic překvapivého. Potvrzují to i příklady, které letos účastníci soutěže vypracovávali. „Počítali jsme množství krve pacienta nebo množství plutonia v kardiostimulátoru nezbytné k tomu, aby dodal dostatek elektřiny,” vysvětluje témata aktuálního ročníku Radek Hlaváček. Podle něj navíc museli studenti překonat i výrazné množství pokročilé literatury.

Pro některé části olympiády naopak potřebné materiály zcela chyběly. Nejnáročnější podle něj byla fyzikální chemie. „Autor zadání, kterému se v odborné komunitě říká Radon, se rozhodl letošní zadání skutečně ztížit. Zvolil tedy tak „vychytané“ téma, že k němu nebyla žádná praktická doporučená literatura,” dodává Hlaváček.

Složité a náročné zadání ale nebylo překážkou pro studenty pardubického gymnázia Dašická. Za vítězným Radkem Hlaváčkem pak obsadil druhé místo jeho kolega z maturitního ročníku čtyřletého studia Matyáš Horny. Hlaváček měl dokonce nejvyšší počet bodů z Pardubického i Královéhradeckého kraje.

„Oba studenti jsou ve svých znalostech z chemie daleko za hranicemi středoškolského studia,” chválí oba své svěřence Renata Málková, vedoucí komise chemie z gymnázia. Podle ní studenty přivedl k výsledkům jejich talent a píle. „A možná to byla i zdravá rivalita a soutěživost,” dodává Málková.

„Mám vždy radost z každého úspěchu našich studentů. Tentokrát je to

radost dvojitá, protože naši studenti obsadili první a druhé místo,” uvádí ředitel gymnázia Luděk Burian. Podle něj je výsledek především dokladem dobré úrovně nejenom studentů, ale celé výuky přírodovědných předmětů na škole.

Chemická olympiáda je česká nejvyšší chemická soutěž pořádaná Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Soutěž je určena pro žáky základních a středních škol a je rozdělena do čtyř kategorií podle úrovně obtížnosti. Ti nejlepší z celostátního kola se mají možnost zúčastnit i mezinárodní chemické olympiády a poměřit síly s těmi nejlepšími z celého světa.

Ondřej Vojtěch, gymnázium Pardubice Dašická

Křížovka o ceny

Křížovky Radničního zpravodaje roku 2018 připomínaly události kolem 100. výročí vzniku Československé republiky. Na loňský rok plynule navážeme a cyklus křížovek 2019 bude věnován nesmírně důležité skutečnosti pro náš stát, a to 100. výročí vzniku československé měny, kterému státní orgány přikládaly velký význam. Jednak bylo potřebné eliminovat vliv Rakousko-uherské banky v emisní oblasti se zřetelem na počínající inflační tendence a za druhé z hlediska mezinárodněpolitického. Vlastní měna je totiž navenek dokumentem hospodářské **TAJENKA** nového státu.

Znění tajenky nám pošlete do data příští uzávěrky poštou nebo elektronicky na adresy uvedené v tiráži na straně 2.

Tajenka z minulého čísla: **IDEA PRÁVNÍHO**. Výhercem se tentokrát stal pan Jaroslav Kramář. Cena je připravena k vyzvednutí po e-mailové / telefonické domluvě na tiskovém úseku na Pernštýnském náměstí.

AUTOR JIŘÍ ZVOLÁNEK	DOMÁCKY OLGA	ČERNÝ ZPĚVNÝ PTÁK	ZNAČKA ASTATU	STARŠÍ PŘÍBUZNÉ	 Pardubice	HLEMÝŽDI	PRACÍ PŘÍPRAVEK	ZKRATKA KILOCYKLU	 Pardubice	ÚDAJ O MÍSTĚ POBYTU	SVIŠTĚNÍ	ONI
ČÁST STŘECHY					SLOV. ZKRATKA STANICE TECHNICKÉ KONTROLY				GEOLOGICKÁ VRSTVA TŘETIHOŘ			
LUMP					ŽÁDNÉ MNOŽSTVÍ				PÁR			
					BULHARSKÁ MĚNA				VYMĚNITÍ ZA PENÍZE			
MOŽNÁ (BÁSNICKY)			DOMÁCKY ALEXANDR					ZNAČKA HODINEK				
			OKLOVAT					NÁPOR				
 Pardubice	VYNÁLEZCE DYNAMITU	VESNICE					ODPLATA					
		TÝKAJÍCÍ SE VYSOKÉ KARTY					DOPROVODY					
TAJENKA												
POSTAVA						KAZ					JÁ (Z LATINY)	ŠATNÍ MOTÝLEK
						ČIDLO ČICHU						
ZIMNÍ SPORTOVNÍ PROSTŘEDKY					VÝKLENEK VE ZDI					NÁZEV ŘÍMSKÉ TIŠÍCOVKY		
					SLEPIČÍ SLABIKA					PŘEDLOŽKA		
ADAMOVA DRUŽKA				STARÝ SVATEB- NÍ TANEC				AFRICKÝ STÁT				
NADÁVAT				SYMETRÁLY				VYSNĚNÁ MODLA				

Loňský rok se nesl ve znamení významných kulatých výročí. Nejvýznamnější výročí se slavilo v celé republice, mnohé kulatiny jsme k tomu oslavovali u nás v Pardubicích. Na jubilea a další významné akce se podíváme v ohlédnutí za uplynulým rokem 2018.

Nový letištní terminál, který nese jméno aviatika Jana Kašpara, odbavil počátkem roku první cestující. Do letadla směřujícího do Londýna nastoupili z nového terminálu poprvé 30. ledna.

Kuchyně v domově pro seniory je od května znovu v provozu. Stavební práce

včetně dodávky nové technologie a gastro vybavení vyšly na zhruba 44 milionů korun včetně DPH. Novým technologickým vybavením, ale i změnou dispozic se zvýšila denní kapacita připravovaných jídel.

Pěťadvacetimetrový bazén, který roste v prostoru mezi pardubickým aquacen-

trem a Ideonem, již má své základy. Veřejnosti by měl sloužit od letošního léta.

Đábloví NE! aneb Těm, co neohnuli záda – takový byl název festivalu, který se v srpnu ve spolupráci s městem konal ve třech pardubických hudebních klubech a připomněl významnou roli českého

undergroundu u příležitosti 50. výročí srpnových událostí roku 1968, tedy okupace země vojsky Varšavské smlouvy.

Žlutá a modrá byly barvami posledního prázdninového víkendu – Pardubice totiž

oslavily padesátileté výročí spolupráce se švédským městem Skelleftea. Nechyběla švédská hudba a literatura, festival švédského filmu, workshopy či česko-švédské hokejové utkání.

Open-air koncertem na zaplněném Pernštýnském náměstí zahájila Komorní filharmonie Pardubice jubilejní 50. sezonu.

Na plochodrážním stadionu se na konci září jela jubilejní 70. Zlatá přilba a

předchozí vítěz Václav Milík svým třetím místem opět potěšil české fanoušky.

Prvorepubliková atmosféra městských slavností i oslavy 28. října důstojně připomněly založení československého státu.

Dotační programy pardubické radnice

– Město Pardubice vyhláší v rámci víceletého financování dne 21. 12. 2018 zámeř poskytnutí **dotací v sociální a zdravotní oblasti** z rozpočtu města na rok 2019 a rok 2020. Důvodem je víceletá podpora sociální oblasti ve městě Pardubice vycházející z potřeby zachování, případně rozvoje komplexní sítě poskytovatelů sociálních služeb a podpora zdravotní oblasti ve městě Pardubice vycházející z potřeb osob se zdravotním postižením. Od 21. 1. do 28. 01. mohou poskytovatelé sociálních služeb dle zákona o sociálních službách, mimo organizace zřizované obcemi, kraji nebo státem, poskytovatelé sociálních služeb mimo zákon o sociálních službách a organizace provozující veřejně prospěšnou činnost ve zdravotní oblasti na území města Pardubic podávat žádosti o dotace z Programu podpory v sociální a zdravotní oblasti na rok 2019. Program

je rozdělen na 2 dotační tituly: Sociální oblast – registrované služby a Sociální a zdravotní oblast – neregistrované služby. Formuláře do obou dotačních titulů budou k dispozici na stránkách města. Vyplněné žádosti v tištěné podobě včetně příloh je možné podat na podatelnu úřadu Pardubice, nám. Republiky 12 nebo zaslat poštou na adresu: statutární město Pardubice, odbor sociálních věcí, úsek ekonomický a rozvojových koncepcí, náměstí Republiky 12, Pardubice, PSČ 530 21. Žádosti v elektronické podobě zaslejte na e-mail daniela.viznerova@mmp.cz. Informace podá Daniela Viznerová, tel. 466 859 623 nebo Marcela Ožďanová, tel. 466 859 144.

– Statutární město Pardubice vyhláší pro rok 2019 zámeř podpořit subjekty zaměřené na oblasti **prevence požární ochrany a prevence kriminality a zvyšování bezpečnosti**. Žádosti o poskytnutí

dotací je možné podat v termínu od 8. 2. do 15. 2. Informace naleznete na stránkách města, kde jsou zveřejněny podmínky dotačního programu a v uvedeném termínu zde naleznete ke stažení i formuláře žádostí. Bližší informace podá správce dotačního programu Michaela Stránská, tel. 466 859 769, michaela.stranska@mmp.cz.

– Statutární město Pardubice vyhláší pro rok 2019 dotační kola na **podporu činností v oblasti sportu, kultury, volnočasových a vzdělávacích aktivit dětí i dospělých, cestovního ruchu a bezbariérovosti**. Žádosti o poskytnutí dotací v rámci příslušných dotačních programů je možné podat v termínech:

Program podpory sportu - od 21. 1. do 4. 2.
Program podpory kultury - od 21. 1. do 8. 2.
Program podpory volnočasových a vzdělávacích aktivit - od 21. 1. do 15. 2.

Program podpory cestovního ruchu – od 21. 1. do 15. 2.

Program podpory bezbariérovosti – od 21. 1. do 15. 2.

Informace o jednotlivých dotačních programech naleznete na stránkách města. Na této adrese jsou v současné době zveřejněny podmínky dotačních programů a v příslušných termínech zde naleznete ke stažení i formuláře žádostí o poskytnutí dotací. Bližší informace podají správci dotačních programů: za oblast sportu Kazimír Svoboda, tel. 466 859 473, e-mail kazimir.svoboda@mmp.cz, a Ondřej Kopecký, tel. 466 859 513, e-mail ondrej.kopecky@mmp.cz, za kulturu Jitka Chaloupková, tel. 466 859 512, e-mail jitka.chaloupkova@mmp.cz, za oblasti volnočasových a vzdělávacích aktivit, cestovního ruchu a bezbariérovosti Petra Šnejdrová, tel. 466 859 438, e-mail petra.snejdrova@mmp.cz.

Hledá se nejlepší sociální pracovník

Statutární město Pardubice – odbor sociálních věcí vyhláší výzvu k předkládání návrhu do 2. ročníku ankety „Vyhlášení nejlepších sociálních pracovníků“.

Vyzýváme tímto poskytovatele a uživatele sociálních služeb, veřejnost, představitelé samospráv a další instituce

a organizace, aby odboru sociálních věcí zasílali návrhy kandidátů na ocenění. To je určeno pracovníkům v oblasti sociálních služeb za mimořádnou, kvalitní a obětavou činnost, za kterou zasluhují veřejnou poctu a poděkování. Formulář přihlášek a pravidla k ocenění na [www.pardubice.eu/urad/rad-](http://www.pardubice.eu/urad/radnice/odbory-magistratu/odbor-socialnic-veci/komunitni-planovani/)

[nice/odbory-magistratu/odbor-socialnic-veci/komunitni-planovani/](http://www.pardubice.eu/urad/radnice/odbory-magistratu/odbor-socialnic-veci/komunitni-planovani/).

Adresa pro zaslání vyplněného formuláře „Ocenění nejlepších sociálních pracovníků“ je Statutární město Pardubice, odbor sociálních věcí, Pernštýnské nám. 1, 530 21 Pardubice.

Kontakt:

Jana Procházková, tel. 466 859 659, e-mail: jana.prochazkova@mmp.cz

Návrh lze podat poštou, datovou schránkou ukzbx4z nebo osobně na podatelnu, nám. Republiky 12, 530 21 Pardubice, nejpozději do 18.1.2019 do 12 hodin.

Toulky historií Pardubic

... ptáme se pardubického historika Františka Šebka

Přísaha věrnosti republice příslušníky jednotky železničního pluku 26. I. 1919 v Pardubicích na Pernštýnském náměstí (fotoarchiv VČM).

V pěti dílech loňských Toulék jsme si vyprávěli o Pardubicích za první světové války a okamžicích vyhlášení samostatné československé republiky v říjnu 1918. Jeden čtenář a v rozhovoru ještě jeden můj známý se dotazovali, jakýže to potom nastal v samostatném Československu ráj. Lehké to arci nebylo! Nicméně mě napadlo, že by asi bylo zajímavé, kdybychom si ukázali, co se v Pardubicích dělo alespoň v prvních dvou třech letech státní samostatnosti. Vyjde to zase na několik dílů Toulék a pokusím se do nich vybrat několik zajímavých „příběhů“, možná i některých méně známých.

Vyhlášení samostatného státu v říjnu 1918 a radost ze získané svobody záhy vystřídalo množství problémů a starostí. Stát musel především obhájit svou existenci, vybudovat fungující politickou a veřejnou správu. Jenom něco se dalo převzít ze zaniklého rakouského mocnářství. Na řešení čekalo mnoho problémů, které zanechala válka. Začátkem listopadu 1918 prozatímní Národní shromáždění vyhlásilo republikánskou formu československého státu, zvolilo prezidentem republiky T. G. Masaryka a ustavilo vládu v čele s Karlem Kramářem. Jedním z neodkladných úkolů vlády se stalo zabezpečení územní celistvosti, což se neobešlo bez zásahu vojska. Vojsko muselo zasahovat na přelomu roku 1918 a 1919 při obsazení území Slovenska, kde hrozil střet s Maďarskem (v květnu 1919 potom ještě zasahovalo čs. vojsko proti povstalecké Maďarské republice rad). Koncem roku 1918 vojsko obsadilo a pacifikovalo území s převážně německým obyvatelstvem v západních a severních Čechách, na severní a na jižní Moravě, kde skupiny německých politiků vyhlášovali německé provincie a jejich připojení k Německému Rakousku. Začátkem roku 1919 vypukl ozbrojený střet v Těšínsku, vyvolaný územními

nároky Polska. Rozdělení tohoto území na polskou a československou část začátkem března po diplomatickém zásahu velmocí přijali čeští obyvatelé s neskrývanou nevolí (demonstrovali se také v Pardubicích).

Jednu z priorit vlády tedy představovalo vybudování československé armády. Do Pardubic se na konci roku 1918 vrátila do jezdeckých kasáren eskadrona 8. dragounského pluku pod velením plk. Chlapce. S tímto u obyvatel města velice oblíbeným rodilým Slovákem se pardubičtí obyvatelé srdečně loučili, když se svými jezdci odjížděl v roce 1914 z nádraží vlakem do války. Chlapec válku přežil a v únoru 1921 se navíc dočkal, že se pardubická posádka stala velitelstvím jezdecké brigády a Chlapec, nyní jako plukovník, jejím velitelem.

V neděli 13. ledna 1919 hustě sněžilo a byla mlha. Odpoledne se nad Pardubicemi vznášelo ve směru od Prahy letadlo, jehož posádka, předtím než bezpečně přistála na letišti (bývalém vojenském cvičišti), stačila nad městem rozhodit záplavu letáků. Byla to pozvánka na taneční věneček 1. února v restauraci na Bubenči, pořádaný leteckou setninou, která tímto oznamovala svůj příchod do Pardubic.

Letci ale v Pardubicích nezůstali natrvalo, protože zdejší letiště bylo pro ně tehdy malé.

Na začátku roku 1919 se v Pardubicích objevili také vojáci železničního náhradního praporu, kteří byli prozatímně ubytováni v uvolněných barácích bývalé vojenské nemocnice – karantény. Příslušníci tohoto praporu skládali 26. ledna 1918 na Pernštýnském náměstí slavnostní přísahu věrnosti republice, zatím na prapor Sokola. Z různých menších vojenských oddílů operujících porůznu na železnici a s železniční technikou se začal skládat železniční pluk, jako jádro československého železničního vojska. Pro něj měly být Pardubice vhodnou základnou. Pomineme-li vojenskou a železničně profesní stránku věci, mělo se v dalších desetiletích ukázat, že železniční pluk je městu velice prospěšný.

Pardubice se tedy od začátku roku 1919 stávaly opět vojenským posádkovým městem. Mělo to ovšem i stinné stránky. Ve dvou barácích karantény došlo v noci 11. března k nepokojům vojáků, které musela pacifikovat vojenská hlídka. Byli tam v izolaci umístěni vojáci železničního vojska, kteří byli nakaženi pohlavní nemocí a protestovali, že nemají volný pohyb ve městě. Protože počet nakažených vojáků do května narůstal, byli všichni nemocní umístěni ve zvláštním oddělení v donucovací pracovně: bylo jich tam prý na 150. To byla ta odvrácená tvář posádkového města. Bohužel i prostituce patří na stránky dějin. Inu, obraťme list!

Dalším z důležitých počátečních kroků mladé republiky se stalo vybudování vlastní československé měny. Hospodářský rozvrat během světové války provázela velká inflace a s tím příliv nehodnotných peněz z ciziny, který ohrožoval celou ekonomiku. A tak na návrh ministra financí Aloise Rašína vyšel 25. února 1919 zmocňovací zákon a ministerské nařízení, kterým v noci z 25. na 26. února obsadilo vojsko státní hranice a zastaven byl veškerý pohyb peněz přes hranice do ČR. Současně od toho data až do 9. března proběhla výměna dosud platných rakousko-uherských bankovek. Každý občan musel přinést na úřední místa svou hotovost, polovinu si odnesl po označení bankovek československým kolmem, polovina byla zadržena jako povinná půjčka státu s úročením 1 %. V Pardubicích proběhlo kolkování bankovek na šesti místech během šesti dnů (3. – 8. března). Neokolkované bankovky přestaly na území státu platit, výjma drobných jedno a dvoukorunových, které ještě do poloviny září směly obíhat. Toto rázné a přitom bolestivé

opatření ve státě jednorázově snížilo objem oběživa zhruba na polovinu a zabránilo nekontrolovatelnému růstu inflace, jaká například v nevídaných rozměrech vypukla v sousedním Německu. Zároveň se tak vytvořil časový prostor pro zavedení vlastní měny.

V té době již měly politické i bankovní kruhy jasno, jak se bude naše měnová jednotka nazývat – republika převzala od monarchie „korunu“ (Kč) a „haléře“. Předtím se uvažovalo o měnové jednotce „sokol“, „lev“, „groš“, „hřivna“ aj. Řešila se intenzivně též výtvarná podoba mincí a papírových peněz. Velká potíž vyvstala se zajištěním tisku odpovídající kvality velkého množství papírových peněz, které měly nahradit rakousko-uherské bankovky a měly být co nejdříve dány do oběhu. Nejvyšší nominály se nakonec tiskly ve Vídni a v New Yorku, nižší nominály ve třech vybraných nej kvalitnějších pražských tiskárnách a v tiskárně firmy Otto & Růžička v Pardubicích (!).

Tato pardubická tiskárna patřila už řadu let k předním tiskárenským závodům v Pardubicích s klientelou nejenom v Čechách, ale i v Rakousku. Působila ve městě od roku 1897 zpočátku ve skromných poměrech. V roce 1906 přesídlila do Smilovy ulice, kde rozšířila svůj provoz. Firma Otto & Růžička zakoupila v roce 1912 i tenkrát nejmodernější anglický ofsetový stroj, první v celém Rakousko-Uhersku. Přijeli se sem na něj podívat zástupci tiskárny Rakousko-uherské banky ve Vídni (tehdy největší tiskárny cenin v Evropě), kteří takový stroj hodlali rovněž pořídit. A technici vídeňské tiskárny, kteří potom na začátku roku 1919 spolupracovali s bankovním úřadem československého ministerstva financí na přípravě tisku našich bankovek ve Vídni, přátelsky upozornili české ministerské úředníky na tuto pardubickou firmu a podali o ní doporučující reference.

A tak se v Pardubicích začala už od května 1919 tisknout státovka v hodnotě 10 Kč. Do oběhu se dostala od 26. února 1920. Tiskárna předtím musela narychlo doplnit strojní vybavení, připravit ve spolupráci s bankovním úřadem mimořádná bezpečnostní opatření, proškolit zaměstnance. Pro firmu Otto & Růžička tato zakázka znamenala velkou počtu a ocenění kvality její práce. Desetikorunové státovky této první emise československých papírových platidel se v Pardubicích tiskly do roku 1929, kdy se podařilo dobudovat tiskárnu Čs. národní banky v Praze, kam se poté soustředil tisk všech papírových peněz a cenin.

František Šebek

